

Er. c. B 3

aufs

4 B 3e

Script. lat. recent. in Octavo
No 1

Libb. gram. et. etc.

~~131.~~

II 1 a 129

6

EMMANVELIS *2a.*
ALVARI,
E SOCIETATE IESV,
DE INSTITVTIONE
GRAMMATICA,
LIBER SECVNDVS.

SIVĒ
DE OCTO PARTIVM ORA-
tionis constructione.

SCHOLIIS AVCTORIS
pratermissis.

COLONIAE AGRIPPINAE,
In Officina Birckmannica, sumptibus
Hermannii Mylij.

ANNO M. DC. XXIX.

ALVA

ESOCIAT

DECTO

COLETA

ANNO MDCXXIX

TYPOGRAPHVS

PROFESSORI SYN- taxeos.

Quod vides in hac Syntaxi characterum diuer-
sitate secerni appendices, eius rei hac est ratio:
Tres sunt classes, quibus puerilis aetas Syntaxeos prae-
cepta paulatim imbibit. In Tertia, quae infima, pueri
(perceptis prius quatuordecim regulis, quae rudimen-
tis adhaerent) generales omnes regulas Syntaxeos sine
figurata constructione, & appendicibus addiscunt. In
Secunda regulas omnes cum appendicibus primi, &
Secundi generis, excepta constructione figurata Pri-
ma relinquuntur praeter constructionem figuratam
appendices tertij generis, quas caractere diuerso vi-
des excusas. Hac difficiliorum a facilibus secre-
tione, rudia puerorum ingenia mirum tem-
poris & laboris faciunt com-
pendiam. Vale &
faue.

A 2 DE

D E O C T O
P A R T I V M O R A -
T I O N I S C O N S T R U C T I O N E
L I B E R S E C V N D V S .

Q V I D S I T S Y N T A X I S , E T I N
quot partes distribuatur.

yntaxis Græcè, Latine constru-
ctio, est recta partium orationis
inter se compositio. Porrò recta
compositio ea censenda est, qua vsi

- sunt auctores, qui purè, & emen-
datè scripserunt. Hæc duplex est, altera Tran-
sitiua, cum partes nimirum orationis in casum
dissimilem præcedenti transeunt. *Cic. ad Attic.*
Pompeius amat nos, charosq; habet: altera Intran-
sitiua, cum partes aut nullum post se casum ha-
bent: *Idem ad Q. Fr. Valent pueri, studiosè discunt,*
diligenter docentur, aut certè non diuersum ab
Lib. 2. eo, qui antecessit. *Idem. Pax est tranquilla li-*
Lib. 3. *beritas. Vtraque in Iustam, & Figuratam diuidi-*
Philip. 3. *tur: illa omnibus suis numeris perfecta atque ex-*
Lib. 1. *pleta est. Idem Lentulo: Ego omni officio, ac potius*
pietate erga te ceteris satisfacio omnibus, mihi
ipsi nunquam satisfacio: in hac, vt plena sit,
nonnihil desideratur: *Idem ad Att. Ego, si Ty-*
Lib. 15. *ro ad me, cogito in Tusculanum:* quæ omnibus
suis numeris absoluta erit: si duo verba addas,
hoc modo: *Ego, si Tyro ad me venerit, cogito in*
Tuscula-

LIBER II.

Sculanum proficisci. Aut mutatur aliquid, vt iusta efficiatur. *Idem ad eundem. Quam turpis est assenta* & b. 13. *rio, quum viuere ipsum turpe sit nobis.* Si, Vita ipsa dixisset, Iusta erat De figurata copiosius postremo loco dicendum est. Nunc à Iusta, eaq; Intransitiua, quod facilior, expeditiorque sit, initium faciemus.

DE CONSTRUCTIONE

Intransitiua.

Verbum Personale finiti modi, antecedit Nominatiuus apertè vel occultè, eiudem numeri & personæ.

Cic. Si vales bene est, ego quidem valeo. Terent. in *Lib. 14. Eunuch.* *Quis hic loquitur?* Idem *ibidè. Quid stamus, cur non inus hinc?*

APPENDICES

Primi generis.

I.

Voces copulatæ sæpè verbum plurale desiderant-

Cic. ad A. 1. Hic nobiscum sunt Niceas & Valerius Lib. 12.

Interdum singulari contentæ sunt.

Idem de Senect. Mens & ratio, & consilium in senibus est.

Nonnunquam omittitur coniunctio.

Idem ad Q. Frat. Frons, oculi, vultus per sæpè mentiuntur. Lib. 1. oratio verò sapißimè.

II.

Verbum plurale nobiliorem personam

GRAM. INSTIT.

nam sequitur. Prima nobilior est, quam secunda & tertia. Secunda tertiæ antepōnitur.

Lib. 14. Cic. ad Terent. *Si tu, & Tullia lux nostra valetis: ego, & suavissimus Cicero valemus.*

APPENDICES

Secundi generis.

I.

Prima & secunda persona, ferè non explicantur, nisi cum diuersa studia significamus.

Lib. 4. Autor ad Herennium: *Ego capitis mei periculo patriam liberavi, vos, liberi, sine periculo esse non curatis?*

Ibid. 5. Aut cum plus significamus, quam dicimus. Idem: *Act. 5.* *Tu istud ausus es dicere? Cic. in Verrem. Tu innocentior, quam Metellus? Tu, plus significat, quam verbum ipsum per se declarat.*

II.

Verbum infinitum interdum partes nominatiui agit.

Cic. in Oratore. *Oportere perfectionem declarat officij.* Terent. in Heautontim. *Non est mentiri meum.*

Idem verbum cum suo casu.

Lib. 7. Cic. ad Marium, *Vacare culpa magnum est solati-*
Li Ep. ad Brut. *um.* Brutus ad Atticum, *Dolet mihi, quod tu non stoma-*
macharis.

APPENDICES

Tertij generis.

I.

Verba apparet, fallit, fugit, præterit, latet, interdum loco nominatiui membrum orationis habent.

Cic

LIBER II.

Cic. ad Att. *Apparebat illas literas non illius esse.*
 Idem. *De Dionysio fugit me ad te antea scribere.*

lib. 12.
 lib. 7.

I I.

Idem accidit nonnunquam verbis passivis.

Cic. *Tarquinius dixisse fertur tum cum exulisset, se intel-* De Amic.
lexisse quos fidos amicos habuisset quo, que infidos.

Plin. *Qualem fuisse traditur Q. Sertorij ceruam.*

Idem verb. *Videtur vsu veniri: modo aperte,*

Cic. *Non mihi videtur ad beatè viuendum satum posse vir-* s. Tusc.
tutem.

Modo obscure.

Cic. ad Att. *Quod Lentulum inuisis, valdè gratum, pueros* lib. 12.
attribue ei, quos & quos videbitur.

I I I.

Poetæ verbo plurali interdum vtuntur, intercedente

præpositione *Cum*.

Virg. *Remo cum fratre Quirinus*

1. Aen.

Iura dabant.

Oratores singulari.

Cic. ad Att. *Tu ipse cum Sexto, scire velim, quid cogites.* lib. 1.

I V.

Poetæ etiam intercedente præpositione *Cum*, Verbum
 multitudinis præstantiori personæ reddunt.

Virg. — *duellimur inde*

Iphitus & Pelias mecum.

Aeneid. 2.

Oratores verò verbum nominatiuo reddunt, nulla ha-

bita ratione ablatiui.

Cic. *Atque vinam iam ante vidisses, nec totum animum*

tuum mærori mecum esse dedisses.

Ad Att.

Quod idem & Poetæ faciunt.

li. 5.

Hor. *Tu, quid ego, & populus mecum desideret, audi.*

Vtuntur interdum numero singulari pro plurali, sed *In arte*

rarius.

poeta

Cic. *Vos, vos, inquam, estis, & sanatus frequens restitit.* Idem: *Pro Rabo*

4 +

Cum

GRAM. INSTIT.

In Sallu. Cum uniuersi uos, populusque frequens aduentu meo gratularus est.

VERBUM INFINITVM.

Verbum personale Infiniti modi, postulat ante se accusandi casum.

Lib. 13. Cic. ad Attic. Huc quidem nimbum citò transisse lator. Terent. in Adelphis, Saluum te aduenire gaudeamus.

DE ADIECTIUIS ET

Substantiuis.

Nomina adiectiua, Pronomina, & Participia cohærent cum suis substantiuis genere, numero, & casu.

AE. 6. Cic. in Verrem; Erat hyems summa, tempestas perfrigida, imber maximus. Terent. in Eunuch. ille bonus vir nusquam apparet. Curtius, Parua sæpè scintilla contempta, magnam excitauit incendium.

APPENDICES

Primi generis.

I,

Substantiua coniuncta ferè adiectiuum multitudinis requirunt.

Bel. Pun. 4. Liuius: Hippocrates & Epicides nari Cartaginiæ, oriundi ab Syracusis.

Quod si adiectiuum singularis sit numeri, cum viciniore substantiuo genere, & casu consentit.

Q Cic. De petitione Consulatus, Multorum arrogantia, multorum contumacia, multorum superbia, multorum odia ac modestia perferenda est. Terent. in Eunuch. Viden' ocium, & cibus quid faciat alienus?

Adiectiuum

LIBER II.

Adiectivum plurale præstantius genus sibi vendicat. Virile præstantius muliebri, & neutro.

Ter. in And. *Domus, vxor, liberi inuenti inuito patre.*

Liuius. *Decem ingenui, decem virgines, parimi omnes, matrimq, adhibiti.* Idem. *Confiliapopuli, exercitus vocati.* Virgil. *Casosq, reportant Almonë pueram fedatique ora Galefi.* Bel. M. 7.
Ab urb.
Ænei.

Neutrum muliebri præfertur, præcipuè cum de rebus inanimatis sermo est.

Salust. *Hic genus, atq, eloquentia prope paria fuere.* In *Caecil.* Item, *Diuitia, decus, gloria in oculis sita sunt.* Ibidem.

III.

Cum substantiuis rerum inanimatarum plerumque iungitur neutrum multitudinis.

Liuius. *Ira, & auaritia, imperio potentiora erant.* Idem. *Formijs portam, murumq, de calo tacta nunciatum est.* Idem. *Iam Ludi, Latineque instaurata erant.* Eo Ma. 7.
Bel, Mac.
5.
Ab. urb. I.

APPENDICES

Tertij generis.

I.

Participia; factus, creditus, dictus, dicendus, visus, appellatus, & cætera eiusdem generis, si inter duo substantiua ponantur, non continuo cum præcedente consentient. Quis enim audeat sic loqui: *Antonius Reip. pestis à Cicero ne appellata est.*

Nec itidem si post vtrumque collocentur, cum altero consentire poterunt. Habenda est enim ratio non collocationis verborum, sed ipsarum rerum. Itaque coheret adiectivum cum eo nomine, quod est præcipuum, siue basis & fundamentum orationis.

A 51

Plin,

GRAMMAT. INSTIT.

lib. 3. c. 5. Plin. *Puteoli Colonia Dicaearchia dicti. Ibidem, Oppidum Festum Graecis Posidonia appellatum.*

II.

Figurata constructio est, cum probati scriptores aliter locuti sunt.

2. de Div. Cic. *Non omnis error stultitia dicenda est Terent Nunquam eque ac modò paupertas mihi onus visum est. & miserum, & grave.*

III.

Poetae substantivis praepositione Cum copulatis, plurale adiungunt iure.

2. Met. Ovid. *Sors eadem Ismarios Hebrum cum Strymone siccata, eisdem etiam generis praestantiam amant.*

3. Fasti Ovid. *Illia cum Laujo de Numitore sati.*

IV.

Adiectivum fœmininum interdum respondet viciniori substantivo pluralis numeri.

Bell. Mac. Liv. *Hoc S. C. literaque à Sp. Posthumio patore in Hetruriam missa sunt.*

Si de rebus inanimatis agitur, tutius fuerit circuitione uti hoc modo.

Lucretia castissima fuit, qua virtute etiam eius mancipium fioruit; potius quam, Lucretia & eius mancipium juncti casta.

RELATIVA.

Relativum, *Qui, quae, quod*, concordat cum antecedente in genere & numero.

lib. 19. Cic. ad Tironem, *Nemo nos amat qui te non diligit*
lib. 14. *idem ad Terentiam: Accepi ab Aristocrito tres epistolas, quas lacrymis propè deleui.* Idem ad Att. *O te se reum, qui illius v. ruculis non moueris.*

lib. 3. Item Pronomina, *Hic, iste, ille, ipse, Is, & Idem*, cum fiunt relativa.

lib. 7. Idem ad Att. *Exanti mihi Antium, venit obviam tuus puer,*

L I B E R I I .

puer, is mihi literas abs te, & commentarium confu-
latus mihi Græcè scriptum reddidit.

A P P E N D I C E S

Primi generis.

I.

Relatiuum Qui, Quæ, Quod, cum ante-
cedenti præponitur, cum eodem genere,
numero, & casu perquam venustè cohæ-
ret.

Cic. pro Syl. *Quæ prima innocentis mihi defensio est* Lib. 9.
oblata, suscept. Idem ad Att. *Quos cum Mario pue-*
ros, & Trebatio miseram, epistolam mihi attulerunt.

Idem in 1. Tusculana. *Quam quisque artem norit,* Lib. 12.
in hac se exercent. Idem ad Att. *Quibus de rebus ad*
me scripsisti, quoniam ipse venio, coram videbimus.

Quod si inter duo substantiua ponatur,
cum alterutro consentire poterit, etiam
si alterum proprium sit.

Sallust. *Est locus in carcere quod Tullianum appellatur.* in Catil.
Curtius, Darius ad eum locum, quem Amanicas Lib. 3.
pylas vocant, peruenit.

II.

Quantus, Qualis, & cætera id genus
nomina, cum relatiua fiunt, non cum
antecedente, sed cum consequente sub-
stantiuo genere, numero, & casu senti-
unt.

Cic. ad Cass. *Dixi de re quæ potui, tanta contentione,* Lib. 12.
quan.

GRAM. INSTIT.

quantū forum est. Idem in Bruto. *Vtinam in Tiberio Graccho, Catoq; Carbone talis mens ad remp. bene gerendam fuisset, quale ingenium ad bene dicendū suit.*

APPENDICES

Secundi generis.

I.

Nominatiuus, & verbum: adiectiuum, & substantiuum: relatiuum, & antecedens interdum, maximè apud historicos & poetas sensu, & significatione consentiunt, quamuis voce discrepent.

Aeneid. 5. Virg. Pars in frustra secant, verubusq; tremantia figunt.
Bel. Mac. 7. Liuius. Pars in iuueniles lusus versi, pars vescentes sub umbra, quidam somno etiam strati.
Ter. in And. Vbi illic est scelus, qui me perdidit?

II.

Orationis membrum interim vice antecedentis ponitur, idque in neutro genere.

lib. 2. Cic. ad Att. Pompeius. quod mihi summo dolori est, ipse se afflixit.
Pro Cor. Idem. Vnum obicitur, natum esse Gadibus, quod nemo negat.

APPENDIX

Tertij generis.

I.

Si plura antecedant substantiua conjunctionibus ligata, idem obseruandum est in relatiuis, quod paulò ante in adiectiuis.

1. Off. Cic. Propter summam & doctoris auctoritatem & urbium, quorum altera te scientia augere potest, altera exemplis.

Interdum redditur relatiuum viciniore substantiuo.
Cicer. Mihi non venit in mentem, furorem & insaniam optare vobis, in quam incidistis.

Caesar

LIBER II.

Cæsar masculino & fœminino rerum animatarum
relatiuum neutrum reddidit.

Leporem & gallinam & anserem gustare fas non putant, 1. Bell.
hac tamen aiunt animi, voluptatisque causa. Gall.

Vbi non speciem, sed genus animal respexit.

S V B S T A N T I V A

continuata.

Substantiua continuata, quæ ad eandem rem
spectant, casu concordant, quamuis genere, & nu-
mero aliquando dissentiant.

Marc. Tul. Cic. Publio Lentulo Proconsuli salutem Lib. 1.
plurimam dicit. Cæsar. Gallos ab Aquitanis Garum- Bel. Gal. 1
na flumen diuidit. Plin. ad Caninium. Quid agit Co- li. 1. Epi.
num tua, meæq; delitia?

A P P E N D I C E S

Tertij generis.

I.

Interdum alterum substantiuum genitiui est casus.

Cic. ad Att. Cassius in oppido Antiochia cum omni exercitu Lib. 5.
est. Virg. Celsam Butkroti ascendimus urbem. Æneid. 3.

II.

Substantiuis diuersi generis, aut numeri, verbum adie-
ctiuum & relatiuum sic reddetur.

I. Si alterum proprium sit hominis, cum eo verbum
cæteraque consentiunt.

Cic. Delicia tua nosler Æsopus eiusmodi fuit, ut ei desinere Li. Epi. 7.
per omnes liceret.

II. Si vero de alijs rebus agatur, sæpissimè verbum ad-
iectiuum, relatiuumque magis communi responder.

Liu. De Solis urbe, quæ in Cilicia est, egerunt. Soli Solo- 7. Bel.
rum, est vibs. Plin. Tungri ciuitas Gallie fontem habet insi- Mac.
gnem. lib. 31. c. 2.

Iustinus tamen ad proprium respexit.

Ad cuius, inquit, *emolumentum egregiè pertinere ratus,* si Lib. 6.

B. an.

GRAM. INSTIT.

*Bizantium nobilem & maximam urbem receptaculum
terra marique suis copijs futurum in potestatem rede gissit.*

VTRINQVE NOMI-
nandi casus.

Omne verbum personale finiti modi, vtrin-
que nominatiuum habere potest, cum vtrunque
nomen ad eandem rem pertinet, cuiusmodi ma-
ximè est verbum substantiuum, vocatiuum, &
alia quamplurima.

Terent. in Phor. *Senectus ipsa est morbus.* Cic. de
Offic. De amicitia alio libro dictum est, qui inscri-
bitur *Lelius. Salust. Virtus clara, aeternaque habetur.*
Cic. ad Att. *Ego viuo miserrimus.* Idem in M An-
tonium. *Defendi Remp. adolescens, non deseram
senex.*

Lib. 2.
Caecil.
Lib. 3.
Philip. 2.

APPENDIX TERTII
generis.

Verbum substantiuum & vocatiuum, cum inter duos
nominandi casus diuersi numeri ponitur, consentiet cum
eo substantiuo; quod (vt ita dicam) sit verbi basis & fun-
damentum. Vt in hac oratione, *Adolescentes modesti, sunt
ornamentum iuuentutis.* Verbi basis & fundamentum est;
Adolescentes modesti, quocunque modo vertas hæc ver-
ba.

lib. 33. c. Plin. *Nota argenti fuere bigæ & quadrigæ.*

1. Met. 3. Ouid. *Domus antra fuerunt.*

Si aliter loquamur, figurata erit constructio.

NOMINATIVVS POST
verbum infinitum.

Verbum personale infiniti modi, post se No-
minatiuum petit, cum res ad Nominatiuum præ-
cedentis verbi pertinet.

Cic.

LIBER II.

Cic. de Nat. deor. *Nolo esse longior.* Idem pro
Mar. ell. *Malim videri nimis timidus quam pa-um
prud. n.* Terent in Adelph. *Pat r esse discere ab a-
lijs, qui veie sciunt.* ibidem, *Meditor esse affabilis.*

APPENDICES

Primi generis.

I.

Si verba, Puto, Aio, Refero, & alia e-
iusdem significationis, infinitum præ-
cedant durior efficitur oratio.

Lucan. *Vtque fidem videt scel ris, ut un quo p. tavit* Lib. 1.

Iam bonus esse socer, la hymas non sponte cadentes

Effudit, gemitusq, express. t pectore lato.

Orator dixisset, se bonum esse socerum.

II.

At si accusa ius antecessit, & sequa-
tur necesse est.

Cic. in Catilinam, *Cupio P. C. me esse clementem,*

Cupio in tantis R. ip. periculis non dissolutum videri. Orat. 1.

Idem in Bruto: *Ego me Phidiam esse malle, quam*

vel optimum fabrum rignarium.

APPENDIX

Secundi generis.

Infinitum Esse, accedente verbo Licet, dandi,
vel accusandi casum post se postulat.

Cic. 1. Tusc. *Licuit esse otioso Themistocli, licuit* E- lib. 1.

paminunda. Idem ad Att. *Mibi neg. venturi esse non*

licet. Idem pro F. ac. *Cur his per te frui libertate,*

cur denique esse liberos non liceat? Idem pro Corn.

Bal-

GRAM. INSTIT.

Balb. *Quod si cui Romano licet esse Gaditanum, siue exilio, siue reiectione huius ciuitatis, &c.*

APPENDICES
Tertij generis.

I.

Nonnunquam subauditur præcedens accusatiuus aut datiuus.

L. ib. 3. Curt. *Octoginta talenta constituit daturum Alexanderi pro, se daturum.*

Pro Lig. Cic. *Liceat esse miseris.*

II.

Infinitum Esse, cum cæteris verbis, quæ datiuo gaudent, ferè accusatiuum habet.

Hæm. Terent. Expedi bonos esse nobis.

Quintilianus tamen datiuo vsus est.

Li. II. c. 1. *Oderit rerum verba aucupantem, & anxium de fama ingenij, & cui esse diserto vacet.*

Cum infinito, Esse, accedit verbum dandi, plane videtur poetica locutio.

In Art. Hor. ——— *Mediocribus esse poetis, Non homines, non Dij, non concessere columna.*

INTERROGATIONIS

atque Responsionis consensus.

Interrogatio, & Responsio casu consentiunt. *Cui Præceptorum dedisti operam? Platoni. Cuius est hæc oratio? Ciceronis. Quem existimas fuisse Principem Oratorum? Demosthenem. Quo mirbo fuisti impeditus? assidua febricula.*

DE

LIBER II.

DE CONSTRUCTIONE
TRANSITIVA NO-
minis.GENITIVVS POST NOMEN
substantiuum.

QVotiescunque duo nomina substantiua re-
rum diuersarum in oratione continuantur,
alterum erit genitiui casus:

Cic. in Pison. *Supplicium est pœna peccati.* Idem ad
Cœlium: *Mirum me desiderium tenet vrbi.* Idem de *lib. 2.*
Amicitia: *Maximum ornamentum amicitia tollit,*
qui ex ea tollit verecundiam.

APPENDIX
Primi generis.

Adiectiua cum Substantiue ponun-
tur, more Substantiuorum construun-
tur;

Cic. de Sen. *Tantum cibi, & potionis adhibendum, vt* *Att. 2.*
resciantur vires, non opprimantur. Idem in Verrem:
Sicilia tota, si vna voce loqueretur, hoc diceret: Quod
auri, quod argenti, quod ornamentorum in meis vrbi-
bus, sedibus, delubris fuit, id mihi tu C. Verres eripui-
sti, atque abstulisti. Pompeius ad Marcellum & *lib. ad*
Lentulum: *Vos hortor, vt quodcumque militum con-* *Att.*
trahere poteritis, contrahatis.

Abdita rerum, strata viarum, occulta
saltuum, & id genus alia ferè apud

B

Pœ

GRAM. INSTIT.

Lib. 8.

Poetas & historicos reperuntur:

Tacitus. *Per angusta & lubrica viarum flexerunt.*

GENITIVVS VEL ABLATIVVS
post nomen substantiuum.

Lib. 4.

Substantiua, cum ad laudem vel vituperationem referuntur, genitiuo vel ablatiue gaudent.

Cic. ad Marcel. *Neg, te monere audeo praestanti prudentia virum: neque confirmate maximi animi homi-*

Lib. 7. c. 2.

nem virumque fortissimum. Plin. *Choromandarum gentem vocant Tauron siluestrem, sine voce, stridoris horrendi, hinc corporibus, oculis glaucis, dentibus caninis.*

GENITIVVS POST NOMEN
adiectiuum.

Adiectiua quæ Scientiam, communionem, copiam, & his contraria significant, cum genitiuo iunguntur, vt Peritus, Ignarus, Particeps, expertus, plenus, inanis.

De Orat.
2.

Cic. in Bruto *Fabius Pictor, & iuris, & literarum, & antiquitatis bene peritus fuit.* Idem *Antonius omnis eruditionis expertus, atq; ignarus fuit.* Idem de Finibus, *Virtutes uia copulata, connexæq; sunt, vt omnes omnium participes sint.* Idem ad Papyrium: *Stultorum plena sunt omnia.* Ex eodem i. de Orat.

Lib. 5.

Omnia plena consiliorum, inania verborum videmus.

Lib. 9.

Item quædam in AX, Ius, idus, & Osus.

Philosopus tenax recti, nullius culpæ conscius, avidus virtutis, studiosus literarum.

Qui-

LIBER II.

Quibus adde memor, immemor, securus.

Vt memor beneficij, Immemor iniuria, Securus rumorum. Quintilianus: *Tenacissimi sumus eorum, que vultibus annis percipimus.* Cic. in M. Anton. *Huius rei lib. 1. c. 1.*
ne posteritas quidem omnium seculorum immemor erit. Idem ad C. Anton. *Cum T. Pomponius homo omnium meorum in te studiorum conscius, tu cupidus, nostri amantiſſimus ad te proficiſceretur, aliquid mihi scribendum putavi.* *Lib. 5.*

PARTITIVA.

Partitua, Genitio multitudinis gaudent:

Cic. de Natura deorum: *Elephanto belluarum nulla prudentior* *lib. 1.*
 Idem de Senectute: *Minus habeo virum, quam vestrum veterus.* Idem ad Q. Fr. *Domus vestra que nostrum adificatur strenue.* *lib. 2.*

Item numeralia nomina.

Liuius: *Imperium summum Roma habebit, qui primus vestrum, o iuvenes, osculum matri tulerit.* *Ab urbe.*
 Cur.

Octoginta Macedonum interfecerunt. Idem ibidem: *Lib. 8.*
Nolo singulos vestrum excitare.

Denique quæcunque adiectiua partitionem significant, interrogandi casum possunt admittere.

Cic. de Senect. *Multa etiam istarum arborum mea manu sunt sata.* Liu. *Macedonum ferè omnibus, quibusdam Andriorum, vt manerent, persuasit.* *Bel. Mac. Curt. 1. Lib. 10.*
Cum paucis amicorum ad Leonatum perueni. *Plin. li. 8. c. 4.*
Lanarum nigræ nullum colorem bibunt.

GRAM. INSTIT.

APPENDIX

Tertij generis.

Nonnunquam substantiua, maxime apud Plinium hanc constructionem admittunt.

25. 10. c. 6. *Volucrum animal parit vesperilio tantum.*

Nisi forte quis dicat subaudiendum nomen partitium *Solus.*

Numeralia frequentissime cum suis substantiuis copulantur.

Septimus Rex Romanorum. Duo milites. Singuli duces.

SVPERLATIVA.

Si multa eiusdem generis comparentur, utendum est superlatiuo cum genitiuo plurali: Cic. 5. Tusc. *Teophrastus elegantissimus omnium Philosophorum, & eruditissimus, non magnopere reprehenditur, cum tria genera dicit bonorum.* Plinius: *Demos-
44. 33. c. 1. sthenes summus oratorum Gracia.*

APPENDICES

Primi generis.

I.

Tam superlatiua, quam partitiua etiam genitiuo singulari, qui multitudinem significet, coniunguntur.

Cic. pro Quintio; *Habet aduersarium P. Quintius verbo, Sex. Neuium, reuera huiusce etatis homines disertissimos, ornatissimos nostra ciuitatis.* Idem pro Rabir. Posth. *Virum vnum totius Gracia facile doctissimum Platonem in maximis periculis insidiisque versatum esse, accepimus. An quis-*

L I B E R I I.

quisquam Clodia gentis cum Pompeio magno conferendus est.

I I.

Tum superlatiua nomina, tum etiam partitiua, quæ cum suis substantiuis casu cohærent, & genere, & numero consentiunt.

Cic. de natur. Deor. Indus, qui est omnium fluminum maximus, non aqua solum agros latificat, sed eos etiam conseruit. *Lib. 2.*

Plin. Hordeum frugum omnium molli- *Lib. 18.*

ssimum est. Pomp. Mela; Famam habet ob Cere- *C. 2.*

ris templum Enna præcipua montium. *Lib. 2. c. 7.*

Quod si nullum sit substantiuum, cum genitiuo, quod attinet ad genus, consentient.

Liuius, Summi insimig, Gabinorum, Sex Tranquini- *Ab urb. 1.*

um dono Deum sibi missum credere. Quintil. Equi- *L. 9. c. 4.*

dem Ciceronem sequar, nam is eminentissimos Græco- *Lib. 2. 2. c.*

rum est sequutus. Plin. Sapientissima animalium esse *25.*

constat, quæ fruge vescantur. Idem: Ouorum alia *Li. 10. ca.*

sunt candida, ut columbis, perdicibus: alia pallida, ut *52.*

aquaticis. &c.

A P P E N D I C E S

Secundi generis.

Genitiuus tam superlatiui, quam partitiui, in ablatiuum cum præpositione E, vel Ex, vel De, mutari potest.

Cic. pro Cluen. Ex his omnibus natu minimus, P. Saturninus in eadem sententia fuit. Idem pro

GRAM. INSTIT.

Lib. 16. Sext. Rosc. *Audacissimus ego ex omnibus? minime. Idem ad Tironem. De tuis innumerabilibus in me officijs erit hoc gratissimum.* Idem in M. Anton. *Permitto, ut de tribus Antonijs eligas, quem velis.* Quint: *Timui, ne quem ex meis viderem.*

Decla. 2. Mutatur interdum genitiuus superlatiui in accusatiuum cum prepositione, Inter, vel Ante. Cic. pro Sext. Rosc. *Rectum putabat pro eorum se honestate pugnare, propter quos ille honestissimus inter suos numerabatur.* Sen. *Ille Croesus inter Reges optulentiissimus, ad tormenta post tergavinctis manibus ductus est.* Pomponius Mela: *Genem sui nominis aluit Boristhenes inter Scythia annes amoenissimus.* Livius: *Multitudini gratior fuit, quam patribus, longe ante alios acceptissimus militum animus.*

II.

Superlatiua præter proprium casum admittunt etiam casum suæ positionis.

Cicer. de Claris Orat. *Fuit Sextus Aelius iuris quidem civilis omnium peritissimus.* Omnium superlatiui, iuris civilis, positiui casus est.

Admittunt & genitiuum partitionis, more nominum vnde formantur.

Plin. *Plurimi piscium tribus mensibus Aprili, Maio, Iunio pariunt.*

L I B E R I I .

A P P E N D I C E S

Tertij generis.

I.

Superlatiuo interim vtimur cum conferuntur res diuersi generis, maxime accedente aduerbio, Non solum.

Cic. Hoc tu scriptore, hoc consiliario, hoc ministro omnium Pro domo non bipedum solum, sed quadrupedum impurissimo Remp. perdisti. Plin. His tantum, qui legati ad exteras gentes ituri essent, annuli publici dabantur, credo quoniam ita exterorum honoratissimi intelligebantur. lib. 33. ca. 1.

Si genitiuus nominis sit collectiuus, non necessario cum eo consentient superlatiua aut partitiua.

Summi, infimique ciuitatis Tarquinium exceperunt.

Item, si superlatiua substantiue ponantur,

Cic. Cum omnium rerum mors sit extremum.

G E N I T I V V S V E L D A T I V V S

post nomen.

Nomina quæ similitudinem, aut dissimilitudinem significant, interrogandi vel dandi casum exigunt.

Terent. in Eunuch. Domini similis, &c. de Fin. Non lib. 1.

video, cur non potuerit patri similis esse filius. Idem

in M. Antonium: Antonius satur auit se sanguine

dissimillimorum sui ciuium. Idem de Clar. Orat. Philip. 2.

Nihil tam dissimile, quam Cotta Sulpitio.

Item Communis, Proprius:

Cic. de Senect. Id quidem non proprium senectutis est vitium, sed commune valetudinis. Idem pro

Sex. Rosc. Quid tam commune, quam spiritus

viuis, terra mortuis, mare fluctitantibus, litus

GRAM. INSTIT.

Sicctus? Plinius: *Cæsari proprium, & peculiare sit præter supra dicta, clementia in signo.*

*Lib. 7.
c. 25.*

DATIVVS POST NOMEN.

Nomina quibus Commodum, Voluptas, Gratia, Favor, Al qualitas, Fidelitas, & his contraria significantur, datiuum poscunt. vt:

Consul salutaris, Perniciosus Reip. Iucundus, Molestus, Gratus, Inuisus, Propitius, infestus ciuibus. Fidus, insidus imperio: Par, impart tanto oneri. Cic. ad Cincinnam: Erat meus consilium, cum fidele Pompeio, tum salutare vtrique. Idem ad Att. O gratas tuas mihi iucundasque literas.

Lib. 6.

Lib. 12.

Item verbalia in Bilis, vt Amabilis, Formidabilis, Optabilis.

Phil. 7. Cic. in M. Anton Pax præsertim ciuilibus, quanquam omnibus bonis, mihi tamen imprimis fuit optabilis.

Quædam præterea, quæ ex præpositione, Con componuntur, vt Conscius, Consentaneus, Concors, Concolor, Confinis, cum adiectiua sunt.

Phil. 9.

Cic. 2. Tuscul. Mihi conscius sum nunquam me nimis cupidum fuisse. idem in M. Anton. Sulptij mors consentanea vitæ fuit, sanctissime, honestissimeque acta.

DATIVVS VEL ACCVSATIVVS
cum præpositione Ad post nomen.

Accommodatus, appositus, aptus, idoneus,

LIBER II.

us, habilis, utilis, inutilis. Natus huic rei, vel ad hanc rem.

Cic. in Pisonem: Ille gurges atque belluo natus abdomini suo, non laudi atque gloria, omneis fortunis, multo fama, vitaeque priuauit. Idem de Claris Orat. Cn. Pompeius, vir ad omnia summa natus.

ACCUSATIVVS VEL ABLATIVIVS
post nomen.

Adiectiua, quibus generalis dimensio significatur, accusatiuum, vel ablatiuum casum postulant, qui certam mensuram significet.

Liu. Fossam sex cubitis altam, duo decim latam, cum ^{Bel. Mac.}
duxisset: extra duplex vallum fossae circumdedit. ^{7.}
Columella: Esto ager longus pedes mille & ducentos, latus ^{lib. 5. c. 3.}
pedes centum viginti.

APPENDIX

Tertij generis.

Interdum adhibetur genitiuus.
Colum. Medica singulos cyathos serere oportet in areolis longis ^{lib. 11. c. 24.}
denum pedum.

ABLATIVVS POST
nomen.

EXtorris, nudus, dignus, contentus, inanis,
Atque refertus, inops, locuples, alienus, onustus.

Immunis, plenus, cassus, diuesque, potensque.

B 5

TUM

GRAMMAT. INSIT.

Tum fretus, vacuus, tum captus, præditus, orbis,
Indignus, liber, viduus sibi iure Latinum
Assumunt casum, vt: *Summo vir dignus honore.*

O P V S.

Opus nomen adiectiuum accedente verbo
substantiuo, ablatiuum postulat.

Lib. 12. Terent. in Andr. *Nihil isthac opus est arte ad hanc rem quam paro.* Cic. ad Act. *Apud Terentiam gratia opus est nobis, & tua auctoritate.*

Sæpè etiam cum substantiuis more adiectiuorum consentit, neque tamen in casus declinatur.

Idem ad Curyon. Dux nobis & autor opus est. Idem ad Tyron. *Is omnia pollicitus est, quæ te opus essent:*
Lib. 2.
Lib. 16. Idem ad Attic. *Dices nummos mihi opus esse ad apparatus triumphi.* Liuius: *Scipio ad comparanda ea*
Lib. 6.
Bell. Pæ. *quæ opus erant, tempus habuit.*

po.

A P P E N D I X
Tertij generis.

Opus cum genitiuo iunxit Plancus.

Lib. 10. *Sed aliquantum nobis temporis & magni laboris, & multa*
Epi. *impensa opus fuit.*

lungebant præsci opus etiam cum accusandi casu, Plaut.

Afinar. *Puero opus est cibum.*

Vsus cum opus significat, eodem ferè modo construuntur.

Afinar. *Plaut. Viginti iare vsus est argenti minis.* Idem: *Ad eam rem*
Pseud. *opus est hominem astutum, doctum, scitum, callidum.* Pro opus est homine astuto, &c.

Cic

LIBER II.

Cic. *Vsus pro opus utitur, sed sine casu.*
De ceteris studijs alio loco dicemus, si vsus erit.

Adiectiua diuersitatis, & numeralia ordinis, ablatiuum cum præpositione A, vel Ab, admittunt.

Cic. *Certa cum illo qui à te totus diuersus est.* Idem *Acad. 4.º*
ad Att. Navigationis labor alienus ab atate nostra. *lib. 6.*
 Idem: *Post quem confecta à Carneade, qui est quartus ab Arcefila.* *Acad. 4.º*
Hircius: Imperio, & potentia, secundus à rege. *Bel. Alex. 4.*

Idem, securus, Liber, Vacuus, Purus, Nudus, Inops, Orbis, & extorris.

Cicero in Verrem: *His quidem temporibus in omni orbe terrarum vacui, expertes, soluti, ac liberi fuerunt ab omni sumptu, molestia, munere.* Idem *lib. 4.º*
pro domo sua: Tamen inops aut ego eram ab amicis, aut nuda Resp. à magistratibus.

APPENDIX

Tertij generis.

A alienus etiam genitiuo, & datiuo coniungitur. *Lib. 1. de finibus.*
 Cic. *Quis alienum putat esse eius dignitatis, quam mihi quisque tribuit?* Idem: *Quod illi cause maxime est alienum.* *Pro C. cinna.*

COMPARATIVA.

Comparatiuo utimur cum ablatiuo, quando vel plura diuersi generis comparantur.

Cic. *in Cat. Luce sunt clariora nobis tua consilia.* *Orat. 1.º*
 Curtius: *Maiora sunt præmijs pericula.* *lib. 9.º*

Vel

GRAMM. INSTIT.

Vel cum duo eiusdem, aut diuersi generis con-
feruntur.

Cic. ad Octa. *qua non posterior dies acerbior prioris?
& qua non insequens hora antecedente calamitosior
populo Romano illuxit?* Sic: *Virtus multo pretiosior
est auro.*

APPENDICES

Primi generis.

I.

Ablatiuus comparatiui interceden-
te coniunctione, *Quam*, mutari potest in
casum verbo congruentem.

- Lib. 5.* Cic. in Verr. *Tu innocentior quam Metellus?* Idem
Lib. 14. ad Att. *Nemo vnquam nec poëta, nec orator fuit, qui
quemquam meliorem, quam se arbitraretur.* Liu.
Bal. Pñ. 10. *Melior, certiorq; est tuta pax, quam sperata victoria.*
Ter. in Phor. *Ego hominem callidiorē vidi nemi-
nem, quam Phormionem.*

II.

Comparatiua, quemadmodum & cæ-
tera adiectiua, cum partitionem adsigni-
ficant, genitiuum desiderant.

- Ab. urb. 3.* Liu. *In hanc sententiam vt discederetur, iuniores
Patrum euincebant.* Horat. in arte: *O maior iuue-
num.*

Autores tamen sæpius ablatiuo vtun-
tur cum præpositione E, vel Ex.

Cic.

L I B E R I I.

Cic. ad Att. *Ante scripta epistola ex duabus tuis prior mihi legi cepta est.* Plin. ad Caninium: *Minorem ex duobus liberis amisit.* Lib. 16. lib. 3.

I I I.

Præter suum casum admittunt comparatiua ablatiuum significantem excessum.

Hercules fuit procerior te cubito. Cur. *Turres denis lib. 5. pedibus, quam murus altiores sunt.*

Item casum suæ positionis.

Cic. ad Plancum: *Mihi nemo est amicior, nec iucundior, nec charior Attico.*

Denique hos Ablatiuos: Opinione, spe, æquo, iusto, solito, dicto:

Cic. de claris Orat. *Opinione ego omnium maiorem cepi dolorem.* Liu. *Reate saxum visum volitare, sol rubebere solito magis, sanguineoque similis.* Bel. Pu. 4.

A P P E N D I X

Tertij generis.

Apud veteres interdum leges Comparatiuum cum ablatiuo etiam, cum res eiusdem generis conferuntur.

Val. Max. *Idem sentit Fabricius Licinius honoribus, auctoritate, omni ciuitate temporibus suis maior.* li. 3. c. 41.

Virg. — *sed cunctis altior ibas Anchises.*

3. Æn.

ABLATIVVS SIGNIFICANS

laudem, vituperationem, vel partem,

Pleraque adiectiuæ ablatiuum postulant, si-

gni-

GRAM. INSTIT.

- gnificantem laudem, vituperationem vel partem
 Q. Cic. de petitione consulatus: *Non erit difficile
 cer tamen cum ijs competitoribus, qui nequaquam sunt
 lib. 1. tam genere insignes, quam vit ijs nobiles.* Cic. de O-
 rat. *Sunt quidam aut ita lingua hesitantes, aut ita
 voce absonti, aut ita vultu moraque corporis vasti: & a-
 grestes: ut etiam si ingen ijs, aut arte valeant: tamen in
 lib. 3. oratorum numerum venire non possint.* Idem in Verr.
 Ob ius dicendum M. Octavianum Ligurem hominem or-
 natissimum loco, ordine, nomine, virtute, ingenio, co-
 Bel. Cat. pijs, poscere pecuniam non dubitavit. Salustius: *Ex ab-
 tera parte C. Antonius pedibus eger, quod praelio ad-
 esse nequibat, M. Petreio legato exercitum permittit.*

A P P E N D I X

Primi generis.

Ablatiuum partis frequenter in accu-
 satiuum mutant poetæ.

- Enei. 1. Virg. Os humerosque Deo similis.*
Epi. 8. 1. Hor. Excepto quod non simul esses, cætera latus.
 Idem Historici, sed rarius.
*Bel. Pñ. 1. Liu. Falatica est Saguntinis missile telum, hastili ob-
 longò, & cætera tereti, præterquam ad extremum.*
*Lib. 3. e. 1. Pomp. Mela: Sarmati totum braccati corpus, & nisi
 qua vident, ora etiam vestiti.*

LIBER II.

DE CONSTRUCTIONE
TRANSITIVA
VERBI.

GENITIVVS POST VERBUM.

SVm Genitium petit, cum possessionem significat.

Cic. ad Coelium. *Iam me Pompeij totum esse scis.* lib. 2.

Aut ad aliquid pertinere.

Idem in M. Anton. *Cuiusvis hominis est errare, nullius nisi insipientis, perseverare in errore.* dem de Phil. 12.

Offic. *Adolescentis est, maiores natu vereri.* Lib. 1.

Idem hæc duo. *interest & refert.*

Idem de Fini. *Interest omnium recte facere.* Quir. Lib. 2.

tilianus. *Plurimum refert compositionis, quæ quibus anteponas.* Lib. 9. 4.

EXCEPTIO.

Interest tamen & refert, hos ablativos habent.

Mea, tua, sua, nostra, vestra.

Cic. Tironi. *Et tua & mea maxime interest, te valere.* lib. 16.

Terent. in Hecir. *Tua quod nihil refert, percontari desinas.* Cic. pro Cluentio. *Hic sua putat interesse, se re ipsa, & gesto negotio, non lege defendi.*

Idem pro Syl. *Vestra enim qui cum summa elegantia, atque integritate vixistis, hoc maxime interest.*

Cuia vel cuius interest, pereleganter dicitur.

GRAM. INSTIT.

Phil. 1. tur. Cic. pro Varcno: *Ea cedes si potissimum criminatur, datur, detur ei cuius interfuit, non ei cui nihil interfuit.* Idem in M. Anton. *Quis enim est hodie, cuius interfuit istam legem manere.*

Verbum Est, pro ablatiuis, Mea, Tua, Sua, Nostra, Vestra, habet, Meum, Tuum, Suum, Noltrū, Vestrum.

Lib. 2. Cic. de Fin. *Si memoria forte defecerit, tuum est vt suggeras.* Idem Cecinnæ: *Puto esse meum, quid sentiam exponere.* Ouidius: *Nulla mora est operi: vestrum est dare, vincere nostrum.*

Lib. 6.
Fast. 4.

A P P E N D I X

Primi generis.

Magnū, paruum, tantum, quantum iunguntur in genitiuo cum verbis interest, & refert.

Lib. 6. Cic. ad Tir. *Magni ad honorem nostrum interest; quamprimum me ad urbem venire.* Idem ad Att. *Per-*
Lib. 1. *magni nostra interest, te esse Romæ.* Idem ad Q. Fr. *Parui refert, abs te ipso ius dici.* Pomp. Lentul. *Scio quanti Reip. interfuit, omnes copias in vnum locum primo quoque tempore conuenire.*

Ep ad An. 3.

Cætera huiusmodi per aduerbium ad-
duntur, vt Plurimum interest, Maximè refert, nihil interest.

lib. 5. Cic. I. Tusc. *Theodori quidem nihil interest, humine, an sublimè putrescat.* Idem ad Luceium: *Equidem ad nostram laudem non multum*
v. l. 20

LIBER II.

video interesse: sed ad prope rationem meam quiddam
interest, non te expectare.

APPENDICES

Tertij generis.

Verbum interest, loco genitiui potest accusatiuum cum
præpositione Ad recipere.

Cic. Et quidem ad nostram laudem non multum videtur in-
teresse.

ad Lucii
lib. 5.

Misereor, Satago, genitiuum casum adscif-
cunt.

Cic. ad Att. Qu. misereri mei debent, non desinunt in-
uidere.

lib. 4.

Ter. Heaut. Cliniæ verum suarum sat agit.

Misereor interdum dandi casum postulat.

Lib. 1. c. 7.

Seneca: Misereor tibi puella.

Obluiscor recordor, reminiscor, memini pro
recordor, tum genitiuum, tum accusatiuum po-
stulant

Cic. 3. Tusc. Est proprium stultitia, aliorum vitia cer-
nere, obliuisci suorum. Idem in M. Anton. Omnia ob-
liuiscor, in gratiam redeo. Ter. Eunuch. Faciam vt
mei semp r meminervis. Cic. de Senect. Omnia quæ
curant senes, meminerunt.

Phil. 2.

Memini, pro mentionem facio, cum genitiuo
vel ablatiuo, & propositione De, iungitur.

Quint. Neque omnino huius rei meminiv vsquam Po-
eta.

lib. 11. c. 2

Idem. De quibus multi meminerunt.

ibidem.

C

AP

GRAM. INSTIT.
APPENDIX
Tertij generis.

Pro Plæc. Recordor, memini pro recordor, etiam cum ablatiuo & præpositione De iunguntur.

Lib. 5.
Ad Att. Cic. *Quoniam istis vestris lachrymis, de illis recordor, quas sæpe pro me, & salute mea profudistis.* Idem: *De Planso memini.*

DATI VVS POST VERBVM.

Sum, modo Datium vnum habet.

Lib. 6. Cic. ad Att. *Sed nunciant, melius esse ei.* Terent. *Adelph Natura tu illi pater es, consilij ego.*

Modo duos,

Lib. 3. Cic. ad Att. *Respondebo primum postrema tua paginæ, quæ mihi magna molestia fuit.*

Verba quæ Auxilium, Adulationem, Commodum, Incommodum, Fauorem, Studium significant, dandi casum postulant, vt auxiliior, adulator, comodo, incommodo, faueo tibi, studeo Philosophiæ.

Lib. 6. Cic. in Verr. Cic. *Homini iam perdito, & collum in laqueum inserenti subuenisti.* Cic. de Ora. *Cum ita*

Lib. 1. *balbus esset Demosthenes, vt eius ipsius artis, cui stude- ret, primam literam non posses dicere, perfecit medi- tando, vt nemo planius eo locutus putetur.*

EXCEPTIO.

Incumbo cum ad studium refertur, accusatiuû cum præpositione, In, postulat, vt Incumbo in studium philosophiæ, literarum, &c.

Lib. 1. Cic de Orat. *Quamobrem pergite, vt facitis, adoles- centes: atque in id studium, in quo estis, incumbite.* v-

Lib. 16. dem ad Att. *Nunc, mi Attice, tota mente incumbere in hanc*

LIBER II.

hanc curam: magna enim res est.

Vel Ad.

Idem ad Plancum: *Mi Plance incumbite toto pectore,* Lib. 10.
ad laudem. Idem in Catil. Quare patres conscripti Orat. 4.
incumbite ad salutem Reip, circumspicite omnes pro-
cellas, qua impudent.

A P P E N D I X

Primi generis.

Consulo tibi, hoc est, Prospicio tibi,
non consilium do.

Cic. in Catil. *Considite vobis, prospicite Patrie.* Orat. 4.

Contulo te, id est, consilium à te pe-

to.

Cic. in Verr. *Nunc iudices iam vos consulo, quid mi-* Lib. 2.
hi faciendum putetis: id enim consilij mihi profectò ta-
citi dabitis, quod egomet mihi necessario capiendum
intelligo.

Datio item adhærent composita ex
verbo sum, & quæ obsequium, obedien-
tiam, submissionem, repugnantiam sig-
nificant, ut Profum, Obsequor, Ob-
tempero, Servio, Repugno tibi. I. 10. h.

Cic. de Offic. *Contemuntur ij, qui nec sibi, nec alie-*
ri profunt, (ut dicitur) in quibus nullus labor, nulla
industria, nulla cura est. Idem pro Syl. Ego verò qui-
bus ornamentis adversor tuis? aut cui dignitati vestra
repugno?

Dandi præterea casum desiderant,

C 2

quæ

GRAM. INSTIT.

quæ euentum significant: vt Accidit, Cedit, Cōringit, Euenit, Obuenit, Obringit. Cic ad Q. Fr. *Ate mihi omnia semper honesta, & iucunda acciderunt.* Idem in Verr. *Sorte prouincia Sicilia Verri obuenit.* Idem de Offic. *Quod cuique obtingit, id quisque teneat.*

Lib. 1.
Lib. 4.
Lib. 1.

Idem, Libet, Licet, Liquer, Expedit, & quæ sunt generis eiusdem.

Lib. 2. Terent. Adelph. *Facite, quod vobis licet.* Cic. de Orator. *Si tibi id minus libebit, non te vrgebo,* Idem in Verr. *Non idem mihi licet, quod ijs qui nobis genere nati sunt.* Idem Academ. *Si habes quod tibi liqueat, neque respondes superbis.*

Lib. 4.

Multa denique ex verbis neutris, & præpositionibus Ad, Con, In, Inter, Ob, Præ, Sub, dandi casum sibi assumunt, vt Assurgo, Consentio, Immineo, Illacrymo, Interuenio, Obuersor, Præluceo, Succumbo.

Lib. 11. Ci. pro Sest. *Mihi ante oculos obuersatur reip. dignitas.* Idem in Sal. *Ego meis maioribus virtute p. al. xi.* Ci. Brut. *Te obsecro, vt in perpetuum remp. dominatæ regio liberae: vt principijs consentiant exitus.*

DATIVVS VEL ACCV-
fatiuus post Verbum.

Antecedo, anteco, antesto, anteuerto, at-
tendo, præsto, præcurro, præco, præstolor, in-
cessit, illudo, dandi vel accusandi casum admittunt.

Cic.

LIBER II.

Cic. de Finib. *Virtus tantum praestat ceteris rebus,* lib. 4.
Bel. Ma. 7.
vt dici vix possit. Liu. Robore nauium, & virtute mi-
litum Romani Rhodios praestabant.

INTERDICO.

Interdico singulare est, nam praeter datiuum
ablatiuum habet.

Cæsar: *Posteaquam in vulgus militum relatum est,* Bo. Gal. I.
qua arrogantia in colloquio Arionis vsus, omni
Gallia Romanis interdixisset, multo maior alacritas
studiumque pugnandi maius exerciui iniectum est.

Item accusatiuum.

Liuus: *Fæminis duntaxat vsus purpuræ interdice-* Bel. Ma.
4.
mus.

ABLATIVVS POST

Verbum.

Sum ablatiuum petit significantem laudem
vel vituperationem.

Cic Lentulo: *Tusac animos fortimagnosq; sis.* Lib. I.
post reditum ad Quirites: *Bona valetudo iucun-*
dior est eis, qui è graui morbo recreati sunt, quam qui
nunquam agro corpore fuerunt. Idem contra Rul-
lum, Quem vestrum tam tardo ingenio fore putauit?
Idem in Bruto, *Summo iste quidem ingenio dicitur*
fuisse.

APPENDIX

Secundi generis.

Sum interdum genitiuum habet, et-
iã cum laus, vel vituperatio significatur.

Cic. pro Sestio. *Nimum me timidum, nullius ani-*
mi, nullius consilij fuisse confiteor. idem in O-
ctau. Antonius vir maximi animi, vtinam etiam

GRAMMAT. INSTIT.

lib. 4.

sapientis consilij fuisset. Plinius ad Clementem.
Erat puer acris ingenij, sed ambigui.

ABLATIVVS.

His ego, indigeo, careo, vaco, victito, ves-
cor.

Viuo, superfedeo, potior, delector, abundo,
Mano, redundo, fluo, scateo, fruor, atque laboro,
Glorior, oblector, lætor, quibus addito nitor,
Consto, pluit, valeo, possum, stō, fungor, & vtor,
Quem Graij ignorant, casum tribuere Latini.

lib. 3.

Ci. Ad Q. Fr. *Incredibile est, mi frater, quam esse-
am tempore.* Idem de Offic. 1. *Nil honestum esse
potest, quod iustitia vacat.* Plin. lib. 6. cap. 30. *Pars
quedam Aethiopum locustis tantum viuit, fumo &
sale duratis.* Cic. pro Sex. Rosc. *Commoda, quibus
vrimur, lucemq, qua fruimur, spiritumq, quem duci-
mus, à Deo nobis dari, atq, impertiri videmus.* Liuius
I. ab vrbe: *Nunciatum est Regi Patribusq, in monte
Albano lapidibus pluisse.*

lib. 6. s. 1.

Quibus adde periclitor.
Quintilianus: *si aut statu periclitari, aut opinione li-
gator videtur.*

APPENDICES

Primi generis.

I.

Egeo, Indigeo, Potior, etiam casum in-
terrogandi admittunt.

lib. 7.

Philip.

lib. 30

6. Cic. ad Att. *Egeo consilij, quod optimum factu vide-
bitur, facite.* Idem in Anton. *Hoc bellum indiget
celeritatis.* Idem Lent. *Otium nobis exoptandum est,
quod*

LIBER II.

quod ū, qui potiuntur rerum, præstaturi videntur.

II

Potior, Vescor, Fungor, Pluit, non recusant accusandi casum.

Cic. I. Tusc. Ego doleam, si ad decem millia annorum gentem aliquam urbem nostram potituram putem.

Plin. Aves nonnulla vescuntur ea, quæ rapuere pedibus. Ter. in Adelph. Neg. boni, neque liberalis functus officium est viri. Liuius: In Arca Vulcani, & Concor- dia sanguinem pluit.

Neutra sæpè, ablatiuum admittunt significantiem partem.

Cic. de Orat. Equidem & in vobis animaduerrere soleo, & in me sapièssimè experior, ut exalbescam in principijs dicendi, & tota mente, atque omnibus artibus contremiscam. Idem ad Q. Fr. Si tibi bellum ali- quod magnum, & periculosum administranti prorogatum imperium viderem, tremere animo.

Hoc genere loquendi frequentius videntur poetæ, qui ablatiuum etiam in accusatiuum mutare consueuerunt.

Horat. Animoque & corpore torpet. Idem: tremis ossa pauore. Virg. Stare loco nescit, micat auribus, & tremit artus.

APPENDIX

Tertij generis.

I.

Careo, abundo, scateo, apud veteres etiam cum genitiuo iungebantur.

C4

Tcr.

GRAM. INSTIT.

Heauto n. Tet. Tui carendum erit. Lucil. Quarum abundamus re-
Lib. 1. c. 1. rum. Gel. Irarumque scatebat.

Consto, laboro, frequentissime præpositionem, Ex, ad-

mittunt.

Tuscul. Cic. Cum constemus ex anima & corpore.

II.

Vtor, & abutor apud Comicos sæpè accusatiuum ha-

Plaut. *Cætera qua volumus vti, Græca mercamur fide.*

Asin.
And.

Ter. Nam in prologo scribendus operam abutitur.

DE CONSTRUCTIONE
VERBI ACTIVI.

VERBUM Actiuum, vel potius Accusatiuum
verbum, cuiuscunque id demum positio-

nis sit, post se accusandi casum postulat.

Vt: Deum cole. Imitare duos. Amplectere virtutem.

Lib. 9.

Novi animi tui moderationem. Non decet ingenium

puerum scurrilis iocus. Heu quam miseram vitam vi-

Lib. 14.

uant auari. Cic. ad Att. Ingrati animi crimen hor-
reo. Idem ad Att. Amariorem me senectus fecit, sto-
ma hor omnia.

APPENDIX.

Hæc tria postrema & similia tantisper acti-
ua censentur, dum accusandi casum sibi vendi-

GENITIVVS PRAETER
Accusatiuum.

Verba accusandi, absoluendi, damnandi,
potissimum accuso, accerso, vel arcesso, arguo,
alligo, astringo, coarguo, defero, incuso,
infa-

LIBER II.

infamo, infimulo, postulo, absoluo, damno, con-
demno, conuincio, præter accusatiuum genitiuum
admittunt, qui pœnam, crimenue certum, aut in-
certum significet.

Cic. pro Caio Rab. *Annon intelligis primum quos
homines, & quales viros mortuos summi sceleris ar-
guas?* Autor ad Herennium: *Caius Cæcilius iudex* Lib. 1.
absoluit iniuriarum eum, qui Lucium poetam in sce- Lib. 4.
na nominatim laferat. Idem: *Maiores nostri, si quam*
vnus peccati mulierem damnabant, simplici iudicio,
multorum malefactorum conuictam putabant. Cic.
pro Caio Rab *Ciuem Romanum capitis condemna-*
re cogit. Ter. Eunuch. *Hic furti se alligat.* Plaut:
Pœn. *Homio furti se astringit.*

A P P E N D I C E S

Primi generis.

1.

Genitiuus criminis, maximè cum his
verbis accenso, arguo, defero, postulo, ap-
pello, absoluo, damno, condemno, in a-
blatiuum cum præpositione, De, mutari
poteft.

Cic. ad Att. *Non committam post hac, vt me accusare* Lib. 1.
de epistolarum negligentia possis. Liuius: *Blactius de* Bel. Pû. 6.
proditione Dasium appellabat.

E X C E P T I O.

Hoc tamen nomen, Crimen, ablatiuo sine
præpositione effertur.

Cic. Curion. *Si iniquus es in me iudex, condemnabo* Lib. 2.
eodem ego te crimine.

C 5

Dici-

GRAM. INSTIT.

Dicimus etiam, capite aliquem damnare,
lib 4. c. 1. punire, plectere.
Pandect. Autor ad Heren. *Eum vos iurati capite damnastis.*
48. Suetonius in Othone. *Ausus est milites capite punire.* Marcellus: *Capite plecti debent, vel in Insulam deportari.*

II

Absoluo, libero, Alligo, Astringo, Mulcto, Obligo, Obstringo, quemadmodum suapte natura ablativum petunt, ita & ablativum significantem pœnam crimineve sine præpositione admittunt.

Abverb. 3. Liuius: *Ego me, & si peccato absoluo, supplicio non libero.* Cic. de Orat. *Viria hominum atque fraudes damnis, ignominijs, vinculis, verberibus, exilijs, morte mulctantur.*

APPENDIX TERTII

generis.

Non temere utendum verbis accusandi. Nec enim corripio, reprehendo, vitupero, culpo, castigo, punio, plecto, mulcto, excuso, traduco, cum genitivo iunguntur. Item fugillare, taxare alicuius parsimoniam, &c. dicam potius quam fugillare aliquem parsimoniam.
Lib 1. Sen. *Cum esperas voluptates nostras traducere, laudare castum.*
Epi. 8.

II

Verba hæc accusandi, &c. interdum præpositionem IN admittunt.

Ad Q. Cic. *Primum me tibi excuso in eo ipso, in quo te excuso.*
F. 2. Purgo me apud aliquem, seu alicui de aliqua re, visita-
 tius est, quam alicuius rei.
ad Q. fr. Cic. *De altero ei me purgavi.*

Ad-

LIBER II.

Admoneo, Commoneo, Commonefacio, genitium habent cum accusatiuo.

Quint. *Grammaticos sui officij commonemus.* Au- lib. 1. c. 5.
tor. ad Heren. *Cum ipse te veteris amicitia commo-* lib. 4.
nefaceret, commotus es?

Item Miseret, Miserefcit, Piget, Pœnitet, pudet, tædet.

Plaut. Trinum. *Miseret te aliorum: tui te nec misere-*
ret, nec pudet. Ter. Heaut. *In opis nunc te miserefc-*
cat mei. Ci. pro Plan. *Vide quàm me verbi tui pœni-*
teat. Teren. Adolph. *Fratris me quidem pudet, piget-* Lib. 15.
que. Cic. ad Att. *Quid queris? tædet omnes nos vitæ.*

APPENDICES

Tertij generis.

I.

Hæc priscis illis temporibus ingrata fuisse, omnibus personis, numerisque absoluta, docent non obscura vestigia.

Ennius: *Miseretu manus, date ferrum, ut me anima pri-*
uem. Virg. *Arcaicij quæso miserefcite regis.* Plaut. *Adoles-* Hecuba
gens quæso loquere tuum mihi nomen, nisi piget. Quint. *Eo* Æn. 3.
usq; processum est, ut non pœniturum, pro acturum pœni- Menach.
entiam, dixerit Sallustius. Plaut. Ita nunc pædeo, atque i- lib. 9. c. 1.
ta nunc pædeo. G. 1. Cum omnes sinem caperens, verbisque Casim.
eius fatigati peri. aduissent. Lib. 1. c. 6.

Nominatiuum apertè, simul cum accusatiuo nunc acci-

cipit.

Ter. *Non hac te pudens?* Plaut. *Et me quidem hac conditio*
nunc non pœnitet.

Adolph.
Stich.

II.

Quinque hæc verba videntur quondam fuisse depon-
entia, cui rei argumento est carmen Turpilij ad No-
nium. *Quam matris nunc patris miseretur magis.* Quadri-
garius

GRAM. INSTIT.

lib. 20. 15. Garius apud Gell, *Cai. Mari*, Ecq[ue]ando te nostrum, & Reip. miserebitur.

Vnde adhuc illa existunt, misertum est, pigritum est, perditum est, pertasum est.

Heanton ad Q. Fr. 1. in Caj. 6. 7. Ter. *Sic me Dij amabant, ut me tuarum misertum est fortunarum.* Cic. *Pertasum enim leuitatis est, assentationis amicorum, non officijs, sed temporibus seruientium.* Suct. *Et quasi pertasus ignauiam suam, quod nil dum à se momorabile actum esset.*

Aliquando omittitur accusatiuus.

4. Aen. Virg. *Si non pertasus thalami tadaque fuisset.*
Id quod saepe numero actiuis vltu venit.

Ad Att. lib. 2. Cic. *Prorsus vita tadet.* Ter. *Num cogitat, quod dicat? num facti piget?*

Andria,

Pacuius apud Nonium impersonaliter vitur verbo vercor eodem modo.

Nihil te populi veretur. Et Accius: *Si tui veretur te progenitoris* Et Cic. *Primum Aristippi, Cyrenasicorumque omnium, quos non est veritum, &c.*

VERBA AESTIMANDI.

Verba aestimandi, praesertim aestimo, duco, facio, habeo, pendo, puto, praeter accusatiuum hos ferè genitiuos assumunt, magni, maximi, pluris, plurimi, parui, minoris, minimi, tanti, tantidem, quanti, quanticunque.

Lib. 2. Cic. *ad Att. Ego pro Pompeio libenter emori possum, facio pluris omnium hominum neminem.* Ter. *And. Meritote semper maximi feci Chreme.* Idem *Heau. Tu illum nunquam ostendisti quanti penderes.*

APPENDIX

primi generis.

Dicimus etiam, Magno, permagno, paruo, & magno precio aestimare.

Cic.

LIBER II.

Cic. de fin. *Næ ego istam gloriosam, memorabilem.* Lib. 1.
que virtutem non magno æstimandam putem. Idem
 in Verr. *Tu ista permagno æstimas?* Valer. Maxim. lib. 5.
Magno ubiq; precio virtus æstimatur. Senec. *Nisi for-* lib. 1. c. 4.
tè paruo te æstimas. De ben. 1.

APPENDICES.

Secundi generis.

Nauci, flocci, pili, asis, teruncij, nihili, cum
 cum verbo Facio iunguntur.

Cic. de Fin. *Eum nihili fecit.*

lib. 2.

Dicimus etiam,

Tuas minas huius non facio. Flocci, nihili tuas fortu-
nas, pendo. Non asis, non flocci te æstimo. Pro nihilo
habeo, puto, duco divitias omnes præ virtute. Non nihilo
bonam valetudinem æstimo.

Sum, pro æltimor, genitiuos magni, maximi, plu-
 ris, plurimi, cæterosque admittit.

Cic. pro Sest. *Quis Carthaginensium pluris fuit An-*
nibale, consilio virtute, rebus gestis? Idem ad Cass. lib. 15.

Magni erunt mihi tuæ literæ.

SINGVLARIA:

Æqui, bonique, vel æqui boni facio, boni
 consulo, singularia sunt.

Terent. in Heaut. ——— *Equidem istuc Chreme*

Æqui bonique facio.

Cic. ad Att. *Tranquillissimus animus meus totum istuc* Epi. 1. 27.
æqui boni facit. Seneca: *Hanc coqui, ac pistoris moram* De beno. 1.
boni consulo. Idem: *Hoc munus rogo, qualecunque est*
boni consulas.

AD.

GRAMM. INSTIT.
D A T I V U S C V M
accusatiuo.

Verba dandi, reddendi, committendi, promittendi, declarandi, anteponendi, postponendi, præter accusatiuum, datiuum exigunt.

Cic. pro Planc. *Salutem tibi iſdem dare poſſunt, qui mihi reddiderunt.* Terent. in And. *Facile omnes, cum valemus, recta conſilia agrotis damus.* Idem Eunuc. *Ego me tua commendo, & committo fidei.* Cicer. in

Phil. 10.
Lib. 10.
lib. 13. c. 13

Anton. *Graciatendit dexteram Italia, ſuumq; ei præſidium pollicetur.* Idem ad Att. *Meas cogitationes explicauit tibi ſuperioribus literis.* Idem Part. *Iſta tua ſtudia, vel maximis meis occupationibus anteferrẽ mibenter.* Plin. *Cyrenaica regio loton ſua poſtpoſuit paliuro.*

A P P E N D I C E S

Primi generis.

I.

Alia præterea ſunt huius ordinis, vt
Facio tibi iniuriam: Facio tibi fidem.

Ago vobis maximas gratias. Interdixiſti nobis uſum purpure. Minor, *minitor tibi mortem, tormenta: Scribo, mitto tibi, & ad te litteras.* Vatin. ad Cic. *Omnia mihi dura imperas.* Sulpit. ad Cicer. *Eratutẽ tibi ſubijce, quæ alijs tute præcipere ſoles.* Cicer. ad Att. *Tu quod ipſe tibi perſuaſeris, idem mihi perſuaſum putato.* Idem ad eundem: *Hoc velim tibi penitus perſuadeas.* Ad eundem: *Te tibi perſuadere volo, mihi neminem eſſe te chariorem.*

Lib. 5.
Lib. 4.
Lib. 1.
Lib. 14.
Lib. 10.

II.

Multa denique compoſita ex actiuis
& præ-

L I B E R I I .

& præpositione Ad, In, Ob, Præ, Sub, præter datiuum, etiam accusandi casum possulant.

Cic ad Att. *Inimici mei mea mihi, non me ipsum ad-* Lib. 2:
emerunt. Idem ad eundem: *Vereor ne Pompeio quid* Lib. 10.
oneris imponam. Idem in Anton. *Antonius ignobilita-* Philoz.
tem obicit C. Casaris filio. Idem de vniuersi. *Præfecit*
Deus animam vt Dominum, & imperatorem obedi-
enti corpori. Idem pro Mur. *Nolite mihi subtrahere*
vicarium mea diligentia.

A P P E N D I X

Secundi generis.

Habeo tibi fidem id est, credo, vfitatissimum, elegantissimumque est. Adhibeo tibi fidem, in eadem re, dubium controuersum est.

A P P E N D I C E S

Tertij generis.

Verbum mutuo non est huius loci: non enim dicimus. Mutuauit tibi pecunias. Mutuasti mihi centum nummos: reddidit tibi pecunias mutuas.

Dedisti mihi mutuos centum aureos: dedisti mihi mutuū fru- Lib. II.
mentum Cic. ad Att. *Ego rebus omnibus quod is quoque in*
angustijs est, qui cum sumus, cui magnam dedimus pecuniam
mutuam Ter. Heaut. *Huic drachmarum argenti mille de-*
derat mutuam.

G E M I N I D A T I V I P R A E -

ter accusatiuum.

Sunt, quibus geminus datiuus præter accusatiuum apponitur.

Do tibi laudi, vitio, culpa, crimini, pignori, fæ-
nori. Vertis id mihi vitio, stultitia. *Ducis honori,*
gloria, laudi, vitio, damno. Cic. pro Sex. Rosc. *Profe-*
ctote in-

GRAM. INSTIT.

te intelliges inopia criminum, summam laudem Sext. Roscio vitio & culpa dedisse. Plaut. Epid. *Quis erit, vitio qui id non vertat tibi?* Ter Adelp. — *tu nunc tibi id laudi ducis, quod tum fecisti inopia.*

GEMINVS ACCVSA II VVS

post verbum.

Moneo, doceo, cum compositis: item flagito, posco, reposco, rogo, interrogo, celo, duos accusandi casus admittunt.

- Lib. 14. Cic ad Attic. *Id ipsum quod me mones quatri duo ante ad eum scripseram.* Idem ad eundem: *Illud me praeclare admones, quum illum videro, ne nimis indulgenter, & cum gravitate potius loquar.* Idem ad Treb. lib. 7. *Sily causam te docuit.* Idem ad Q Fr. *Hoc te ita rogo, vt maiore studio rogare non possim.*

Lib. 1.

APPENDICES

Primi generis.

1.

Moneo, admonero, commoneo, doceo, edoceo, erudio, te de hac re, id est, commonefacio, certiorum facio.

- lib. 12. Cic ad Att. *Extremum est quod te orem, cum Camillo communices, vt Terentiam moneatis de testamento.* Sal. *Senatum edocet de itinere hostium.* Cic. ad Cælium: *Obuia mihi velim sint tue litera, qua me erudiant de omni re.*

In Cat.

Lib. 2.

1 1.

Interrogo, Celo, eandem præpositionem admittunt.

Idem in Part. *Sic ego te vicissim iisdem de reb. interro-*

LIBER II.

terrogem, Idem ad Trebat. *Bassus noster me de hoc*
l bro celatur. lib. 7.

Celo etiam datiuo gaudet, maximè
voce passiva.

Terent. Phor. *Si hoc celetrrpati, in metu si m.*

APPENDICES

Secundi generis.

I.

Verbo Commoneo non ausim geminum ac-
cusatiuum dare: sed accusatiuum cum genitiuo
vel ablatiuo.

II.

Erudio, instituo, informo, instruo, imbuo,
quamuis sint verba docendi, non tamen gemi-
num accusatiuum habent: sed accusatiuum cum
ablatiuo, vt: *Erudire aliquem artibus, instruere a-*
liquem doctrina, literis Græcis, imbuere bonis mori-
bus, religione.

APPENDICES

Tertij generis.

I.

Petô cum duobus accusatiuis, nondum quod memine-
rim, apud veteres inueni.

Petere iura Cordubam dixit Plinius, ea dicendi figura, lib. 3. c. 1.
qua petere in Indos, pro ab Indis.

II.

Prisci dicebant. *Exigo pecunias, portorium.*
Vnde videntur etiam dixisse: *Exigo te pecunias, portorium.*
quæ saculum eruditius reiecit.

III.

Erudio apud poetas duos accusatiuos admittit.
Stat. *Et qua te leges præceptaque fortia belli*
Erudit genitrix, nimum didicisse queretur.

in Theb.

D

ABLA

GRAM. INSTIT.
 ABLATIVVS PRAETER
 Accusatiuum.

Induo, Inſterno, Veſtio, Lxuo, Calceo, Cingo,
 & his ſimilia, ablatiuum præter accuſatiuum ſibi
 adſciſcunt.

Lib. 2. Cic. de Nat. deo. *Oculos natura membranis tenuiſ-*
ſimis veſtiunt & ſepſit. Ibidem: *Diligentius urbem re-*
ligione, quàm ipſis mœnibus cingitis.

Item implendi verba, Onerandi, Liberandi, &
 his contraria.

Phil. 2. Cic. de Vniuer. *Cum conſtituiſſet Deus bonis omni-*
bus explere mundum, mali nihil admiscere. Idem in
lib. 6. Anton. *Omnibus eum contumelijs oneraſti.* Idem in

Orat. 1. Verr. *Apollonium omni argento ſpoliaſti.* Idem in
Lib. 2. Cat. *Magno me metu liberaſis, dummodo inter me, at-*
que te murus interſit. Idem de Ofſic. *Nunquid ſe*
obſtrinxit ſcelere, ſi quis tyrannum occidit?

Multi præterea verba priuandi.

Lib. 9. Cic. ad Att. *AEgritudo me ſomno priuat.* Terent. in
 Phor. *Emunxi argento ſenes.*

APPENDICES
 Secundi generis.

I.

Impleo etiam genitiuum admittit.

Lib. 9. Cic. ad Pætum. *Non potes ollam denariorum implere.*

II.

Compleo apud Plaut. Cum genitiuo reperit-
 tur.

Mensch. *Parasitus, qui me compleuit ſlagitijs, & formidinis.*

Appen-

LIBER II.
APPENDICES
Tertij generis.

I.

Impleo interdum, ablatiuum habet cum præpositiō-
ne, De.

Mart. *Hos nisi de staua loculos implere moneta
Non decet.*

II.

Verba vestiendi, nondum. quod meminerim, legi a-
pud veteres cum duobus accusatiuis iuncta voce actiua:
passiua quidem apud historicos & Poetas reperiuntur.

Curt. *Itaque reuocatus vestem patris eam ipsam, qua in sella lib. 10.
erat, induitur.*

Virg. — deinde comantem

2. Aene.

*Androgei galeam, clypeique insigne decorum
Induitur.*

ABLATIVVS CVM PRAEPOSI-
tione A, vel ab, præter accusatiuum.

Verba petendi, percontandi, præter accusati-
uum ferè ablatiuum cum præpositione A, vel
Ab postulant, vt posco, reposco, flagito, efflagi-
to, postulo, deprecor, peto, contendo, exigo, per-
contor, quæro, sciscitor.

Cic. in Verrem: *Nihil est, quod minus ferendum sit, Lib. 13*

quam rationem ab altero vitæ reposcere eum, qui non Lib. 7:

possit sua reddere. Idem Figulo: Quid acta vitæ, quid Lib. 21

studia tua à te flagitent, videbis. Idem de Ora. Quid

facilius id à te exigam, quod peto, nihil tibi à me po-

stulanti recusabo. Idem pro Sylla: Quam multorum

hic vitæ est à L. Sylla deprecatus!

Quæro, percontor, sciscitor à te, vel ex te;

Cic. in Vatinius. *Quæro illud etiam ex te, quod præ-*

matum admisisti. Idem de Nat. Deor. Epicuri ex Vel-

D 2

lcie

GRAM. INSTIT.

Lib. 1. leo sciscitabat sententiam. Autor, ad Her. *Ab ad*
Lib. 1. uersarij; percontatur accusator, quid futurum sit.

APPENDICES

Tertij generis.

I.

Non statim existimabimus, si quæ verba præter proprium accusatiuum, admittant hos, hoc, illud, istud, idem, quid, quod, aliquid &c. posse etiam quosuis alios admittere. Naam his multo liberius, quam ceteris vtuntur auctores.

Heauton. Ter Ego domi ero, si quid me uoles. *Cic.* Non quo me aliquid
Ad Att. iuuare posses.

6.

II.

Oro, exoro, obsecro, post accusatiuum personæ, fere subiunctiuum postulant, intercedente Vt.

De Ora. 2 *Cic.* Frater exorauit me ipsum, ut huc secum uenirem.

Multa præterea verba auferendi, remouendi, abstinendi, accipiendi, præter accusatiuum, ablatiuum etiam casum cum præpositione A, vel Ab, admittunt.

Lib. 2. *Cic.* pro Domo sua: *Clodius* pecunias consulares à senatu abstulit. Idem pro Milone: *Ego Clodij* furorem à ceruicibus nostris repuli. *Cic.* de Fin. Abstinet se ab iniuria. *Cic.* Præclarum à maioribus morem accepimus.

Fœneror, mutuor abs te pecuniam.

Lib. 2. *Cic.* Tusc. A uiris uirtus est nomen mutuata.

APPENDIX

Tertij generis.

Quædam etiam præpositionem De admittunt.

Pro Corn. *Cic.* Audiuisti hoc de patre meo puer. Idem: *Is fundum* Roma
Pro Flac. mercatus est.

Intelligendi verba præpositionem Ex, recipiunt: quæ interdum imitantur nonnulla ex
 ijs

L I B E R I I .

ijs, quæ modo commemorauimus.

Cic. Cælio: *Ea certissima putabo, quæ ex te cognôro.* Lib. 2.

Item de Senect. *Poma ex arboribus, si cruda sunt, videntur auellantur: si matura & cocta, decidunt.*

V A R I A C O N S T R U C T I O .

Quædam modò datiuum, modò ablatiuum cum præpositione habent, præter accusatiuum, vt Furor, Surripio, Eripio, Aufero.

Cic. Att. *Si ego tuum ante legissem, furatum me abs te esse diceres.* Lib. 2.
Plin. *Nemo furatur alteri.* Lib. 12.

Induo, dono, impertio, aspergo, datiuum vel ablatiuum sine præpositione habent.

Cic. pro Ros. *Non pauca suis adiutoribus largè, effuseq; donabat.* Idem pro Cornel. *Num Pompeius ciuitate donauit.*

V E R B U M P A S S I V V M .

Verbum passiuum, ablatiuum cum præpositione A, vel Ab, postulat post se, qui ex nominatiuo verbi actiuui fit.

Cic. de Nat. Deor. *Nihil est virtute amabilius, quam qui adeptus est, vbiçunque erit gentium, à nobis diligitur.* Lib. 1.

Idem ad Cæcinnam: *Liber tuus & lectus est, & legitur à me diligenter, & custoditur diligentissimè.* Lib. 6.

Idem Att. *An tu existimas ab vlllo malle me legi, probariq; quàm à te?* Lib. 3.

A P P E N D I X

Primi generis.

Verba passiuua nonnunquam dandi casum pro auferendi, more Græcorum admittunt, idque fere apud poetas.

D 3

Quid.

GRAMMAT. IN S I T.

3. de Pont.

De cl. Or.

Ouid. *Cum toties eadem dicam, vix audior vlli.*

Cic. *Auditus est nobis Lælie Caij filij saepe sermo.*

Ad Att.

lib. 2.

Interdum accusatiuum addita præpositione Per.

Cic. *Id assequetur si per prætores consules creentur.*

APPENDIX

Tertij generis.

Cum actiua passiuus permutantur, accusatiuus in nominatiuum migrat, vt:

Legi librum tuum. Liber tuus lectus est à me.

Si verbum geminum accusatiuum postulet, mutabitur in nominatiuum, qui præstantior est, hoc est, qui personam significat, altero permanente.

Docet Antonium literas, Antonius docetur literas à me.

Si vero vterque accusatiuus ad eandem rem spectet, vterque mutabitur in nominatiuum, vt:

Creo Cæsarem Consulem, Cæsar creatur à me Consul.

VERBA PASSIVA QUÆ TEMPORA sine personis habent, hoc est, præcipuis personis prima & secunda.

Sunt verba passiuia, quæ tertia persona contenta sunt. Hæc præcedit nominatiuus, si actiua sequatur accusatiuus, vt: *Dormio totam hyemem. Martialis, Totam mihi dormitur hyems.*

Lib. 13.

Nunc tertiam viuo ætatem.

Met. 11.

Ouidius. — *nunc tertia viuatur atas.*

Quod si in actiuis lateat accusatiuus, etiam in passiuus nominatiuus latebit.

de bell.

Gall. 4.

Cæsar. Nostri milites amplius quatuor horas fortissimè pugnauerunt.

Ane

L I B E R I I .

A nostris militibus amplius quatuor horis fortissime pugnatum est.

Interdum vterque casus apparet.

Plaut. in Pseudo. *Priusquam istam pugnam pugnabo, ego etiam prius dabo aliam pugnam.* Cic. pro Muræna: *Ex omnibus pugnis, quæ sunt innumerabiles, vel accerrima mihi videtur illa, quæ cum rege commissa est, & summa contentione pugnatæ.* Sal. in Jug. *Quæ negotia multo magis, quam prælium male pugnatum, à suis regem terrebat.*

Post se ablativum singularis vel pluralis numeri, cum præpositione A, vel Ab, exigunt.

Cic. ad Appium: *Nil est à me inferuit untemporis* lib. 6.
causa. Idem Lentulo: *Eius orationi vehementer ab omnibus reclamatum est.* lib. 1.

Hic casus sæpenumerò tacetur.

Plaut. in Pseudo *Quid agitur? P. statur hic ad hunc modum.* Idem Persa: *Quid agitur? vivitur.*

A P P E N D I X

Secundi generis.

Hæc verba passivorum constructionem omnino sequuntur, modò enim etiam dativum habent. lib. 13.

Mart. *Tota mihi dormitur hyems.*

Modo accusativum cum præpositione Per. 4. in Ferr.

Cic. *Confirmabat is curaturum se esse, ne quid ei per filium noceretur.*

V E R B A C O M M U N I A .

Verba communia passiva significatione, passivorum more sextum casum interdum admittunt.

GRAM. INSTIT.

Apud Prisc. 8. Cic. ad Nepotem: Hoc restiterat etiam, ut à te fictis aggraderer donis. Idem de Sen. Mirari se non modò diligentiam, sed etiam solertiam eius, à quo essent illa dimensa & descripta.

Apud Prisc. 3. Varro: Ab amicis hortaretur.

Li. 7. dec. 4. li. 5. dec. 5. Livius: Omnis ora maritima ab A. hais depopulata e-
rat. Idem: Amicum ab ipso per tot casus expertum.

Epist. 9. Seneca: Infirmiores à validioribus tuebantur. Verri-
Apud Prisc. 8. us Flaccus: Scuitiaque eorum ab omnibus abominare-
tur. Hirtius: Caius interim Virgilius postquam terra
marig, clausus, se nihil proficere intellexit, Regem va-
gum, à suis desertum ab omnibus aspernari.

Nonnunquam dativum pro ablativo habent.
Ter. Phor. Meditata sunt mihi omnia mea incommo-
da.

ADMONITIO.

Tyrones, maximè Præsenti tempore, & Im-
perfecto, à verbis cõmunibus significatione pas-
siva, quoad eius fieri poterit, abstinerebunt.

Hæc enim testimonia non tam eorum causa,
quàm in veteranorum gratiam allata sunt: quibus
pro sua prudentia & eruditione, an sit utendum,
iudicabunt.

NEUTRO PASSIVA.

Vapulo, Venco, Fio, ut passionem significant,
ita passivorum more construuntur.

Malo à parentibus vapulare, quàm assentatoribus
autem patefacere. Cic. ad Tyro. *Quantam diligen-
tiam in valetudinem tuam contuleris, tanti me fieri à
te iu-*

LIBER II.

te iudicabo. Quint. Fabricius respondit, ciue se spoliari lib. 12. 6. x
malle, quam ab hoste venire.

A P P E N D I X

Primi generis.

Fio eleganter cum ablatiuo iungitur
sine præpositione, sed alia significatione.

Ter. And. Nunc primum audio, quid illo factum sit: Lib. 14.

Ibidem: Quid me fiet? Idem Heaut. Tu fortasse quid
me fiat, parui pendis, Cic. ad Ter. Quid puero mi sero
fiet? Ibid. Quid Tulliola mea fiet?

Participium futurus, eodem sensu e-
undem casum postulat.

Ter. Heaut. Quid me futurum censes?

Et cum datiuo.

Cic. in Anton. Vide quæso Antoni, quid tibi futurum Phil. 2.
sit.

A P P E N D I C E S

Secundi generis.

Verbum facio eodem modo vsurpatur à do-
ctis, quo fio.

Cic. Quid hoc homine faciatis?

Ter. Nec quid me nunc faciam, scio.

Cic. Quid tu huic homini facias?

Idem: Quid enim faciet huic conclusioni?

In Verr:

lib.

Andria:

Pro Cecina.

4. Acad.

COMMUNES OMNIUM VER-

borum constructiones.

Hactenus de propria, atque priuata verborum
constructione dictum sit.

Deinceps de communi omnibus dicendum erit.

GRAM. INSTIT.
GENITIVVS COMMVNIS.

Propria pagorum, castellorum, urbium, primæ vel secundæ declinationis, ponuntur in genitio post quoduis verbum, si interrogatio fiat per aduerbium Vbi.

lib. 4. Cic. Att. *Egnatius Romæ est.* Idem ad Q. Fr. *Accepi*
lib. 2. *literas tuas datas Placentiæ.* Idem Att. *Veteranos qui-*
lib. 16. *qui Casilini, & Calatiæ sunt, perduxit ad suam sen-*
tentiam.

Propria sequuntur appellatiua quatuor, humi, belli, militiæ, domi, quorum postremo adiungi possunt adiectiua, meæ, tuæ, suæ, nostræ, vestræ, alienæ.

lib. 2. Cic. 5. *Tuf. Theodori nihil refert, humine, an sublime*
patrescat. Idem de Offic. *Quibuscumq; rebus vel bel-*
in Catil. *li, vel domi poterunt, Remp. augeant.* Salust. *Domu, mi-*
lib. 4. *litiq; boni mores celebrantur.* Cic. ad Marcel. *Non-*
ne maior sine periculo domi tuæ esse, quam cum pericu-
lo alienæ?

Si propria tamen fuerint tertiæ declinationis, vel pluralis numeri, sexto casu vtendum est.

lib. 11. Cic. de Diuin. *Babylone paucis post diebus Alexander*
lib. 16. *est mortuus.* Idem Tironi: *Si statim nauiges, nos*
lib. 13. *Lucade consequere.* Idem Sulpitio: *Commendo tibi*
maiores in modum domum eius, qua est Sicyone. I-
dem Att. Malo cum timore domi esse, quam sine timo-
lib. 16. *re Athenis tuis.* Idem ad eundem: *Lentulum nostrum*
lib. 9. *scis Puteolis esse.* Idem pro Cor. *Vnum obijcitur, na-*
tum esse Gadibus, quod nemo negat.

Ap-

LIBER II.
APPENDIX
Primi generis.

Datiuo Ruri, vei ablatiuo Rure uti-
mur cùm huius est loci.

Plaut. Bacch. *Si illi sunt virge ruri, at mihi tergum* Lib. 3.
domi est. Liu. *Morientem rure, eo ipso die sepeliri se* Dec. 4.
iussisse ferunt.

APPENDIX
Secundi generis.

Domi etiam cum substantiuus copulatur.

Cic. *Clodius deprehensus domi Caesaris.*

Ad Att. 1.

Idem præpositionem addidit.

Cùm in domo Caesaris quondam vnus vir fuerit.

Ad Att. 2.

APPENDICES
Tertij generis.

I.

Humi iungitur interdum cum verbis significantibus
motum.

Plin. *Intentos ingentes arcus defigunt humi.* li. 3. c. 33.

Virg. *Nec prissus absistit quam septem ingentia visolor Corpora* Æneid. 1.
fundat humi.

II.

Fortè nominum Tibur & Anxur apud Veteres E, & I,
litteris, ablatiuus terminabatur. Legimus enim vtroque
modo.

Cic. *Nunc demum rescribo ijs literis, quas mihi misisti, ad Att. 10.*
conuenio Antonio Tiburi. Liu. *Tiburi haud ita multo ante* lib. 10.
mortuo. bel. Pun.

III.

Quidam dubitant, dicendum ne sit.

Marcellus natus est Roma, nobilis vrbis, an nobili vrbe.

Cicero posteriore modo loquitur.

Natus est Antiochia, loco nobili & celebri quondam vrbe.

Pro Arch.

Idem

GRAMMAT. INSTIT.

Pro Rabi

Idem præpositionem interponit.

Phil. 4.

li. 2. c. 96

Neapoli in celeberrimo oppido. Item Alba. in urbe opportuna.

Plin. ferè ablatiuo utitur præpositione præposita.

In Nea oppido Troandis Idem. in ciuitate Farafino.

Si vero per aduerbium Quo, fiat interrogatio, accusandi casu efferuntur, cuiuscunque sint declinationis ac numeri: vt, Quò is? Romam, Brundisium, Carthaginem, Athenas, Delphos, Gades, Rus, Domum.

lib. 11.

li. 7. c. 15.

Cic. Att. Epistolas Carinam, Taurominum, Syracusas commodius mittere potero. Plin. Su. ssam Pomeriam illa tempestate florentissimam deportata est. Ter. Heaut. Domum reuertor mæstus. Idem Eunuch. Rus ibo. Cic. pro Archia. Eum domum suam receperunt.

APPENDICES

Tertij generis.

I.

Verba nuntiandi, dandi, latentem motum adsignificant interdum.

4. in Ver. Cic. Res ab omni conuentu cognita celeriter domum nuntiata. Ad Bru. tur.

li. 19. Item: Ita Romam erat nuntiatum.

II.

Propria item Rus & Domos, numeros multitudinis etiam adiectiuâ sine præpositione admittunt.

Lib. 31.

Ab urb.

Iust. Appropinquante vespere equum conscendit, & Rus urbanum contendit. Liu. Vt ambo exercitus Venens & Tarquinienfis suas abirent domos.

Rus numero multitudinis nondum legi sine præpositione:

lib. 2. dec. Liu. Iam ubi vos dilapsi domos & in rura vestra eritis.

4.

Salustius domum regiam dixit.

Inguir. Sal. Domum regiam comportant.

Si per

LIBER II.

Si per vnde, vel Quà, fiat interrogatio, ablativo utemur.

Vnde redis? Roma, Carthagine, Athenis, Delphis, Gadibus, Rure, Domo. Qua iter fecisti? Roma, Brundisio &c. Cic. Att. Accepi Roma, sine tua epistola, fasciculum literarum. Idem Att. Hac super re scribam ad re Rhegio. Ter. Eunuch. Video rure redeuntem senem. Cic. ad Att. Iter Laodicea faciebam, cum has literas dabama in castra. lib. 4.
Lib. 16.
lib. 15.

APPENDICES

Tertij generis.

Propria sæpè præpositionem accipiunt, maximè si questio sit per Vnde, aut Quo.

Cic. Att. A Brundisio nulla adhuc fama venerat. Idem ad eundem. Navis & in Caieta parata est nobis, & Brundisij. Idem de Senect. Adolescentulus miles profectus sum ad Capuam. Liu. Interim ab Roma legatos venisse nuntiatum est. Cæsar. Complures præterea naues longas in Hispania facienda curavit. Plin. ad Calestrium. Proconsul provinciam Bæticam per Ticinum est petiturus. lib. 9.
Lib. 8.
Bel. Pœ. 1.
Bel. Ciu.
lib. 7.

I I.

Domus nonnunquam etiam præpositiones admittit. Plin. Ille in domo mea sæpè inualuit. Liu. Ab domo venerunt. Cic. Ad quem è domo Cæsaris tam multa delata sunt. Sen. Ego in domum vestram intrabo. lib. 7.
4. Dec. 8.
Phil. 2.
2. Contro.

I I I.

Non solum verba, sed etiam nomina interdum casus communes habent. Cæsar. Frumentum omne præterquam quod secum portaturi erant, comburunt, ut domum reditionis spe sublata, paratiores ad omnia pericula subeunda essent. Cic. Cum captivum & pestiferum Brundisio M. Antonij reditum timeremus. Bel. Gal. 1.
Phil. 4.

Nomi-

GRAMM. INSTIT.

Nomina insularum, regionum, prouinciarum, cæterorum denique locorum, præpositionem ferè desiderant.

- lib. 4.* Cic. in Ver. *Ex Sicilia in Africam gradus imperij factus est Romanis.* Idem Att. *Promitto tibi si valebit, regulam illum nullam in Italia relicturum.* Idem ad eundem: *Ego in Tusculano te expecto.*

APPENDICES

Tertij generis.

I

Propriis maiorum, locorum, interdum detrahitur præpositio, præcipuè a Poëtis, & historicis.

- AEn. 3.* Virg. *Ibitis Italiam, portusque intrare licebit.* Liu. *Ingressi rursus iter per Chersonesum, Hellespontum perueniunt.* Tacit. *Germanicus Aegyptum profiscitur.* Idem: *Germanicus AEgypto remeans.* Valer. Maxim. *M. Bibulus auos egregia indolis filios suos à Gabiniano militibus Aegypti occisos cognouit.* Cæsar. *Cæsar cum audisset Pompeium Cypri visum, &c.* Cic. pro domo sua: *M. Cato inuisus quasi per beneficium Cyprum relegatur.*

II.

Certa appellatiua ablatiuo sine præpositione eleganter efferuntur, quæ alioquin accusatiuo cum præpositione, Per, efferenda essent.

Cic. Att. *Nunc iter consciebamus a stuosa & puluerulenta via.* Idem in Verrem. *Multa mihi à C. Verre insidia terræ marique facta sunt.* Idem pro Planc. *Iter à Vibonè Brundisium terra petere contendit.*

Vagandi verbum hanc in primis elegantiam sibi vendicat,

- Phil. 10.* Idem in M. Anton. *Nunc tota Asia vagatur, volitat ut Rex.* Idem Att. *Quam quidem ego spero iam tuto vel solum tota urbe vagare posse.* Idem pro Fonticio. *Hi contra vagantur lati atque erecti passim toto foro.*

III.

LIBER II.

III.

Cum petendi verbum pro proficisci vel adire adhibetur, non est locus præpositioni.

Plin. Proconsul provinciam Boticam per Ticinum est petiturus. *Ad Col. lib. 7.*

DATIVVS COMMVNIS.

Quoduis verbum admittit Dativum eius personæ, in cuius gratiam, commodum, vel incommodum aliquid fit.

Plaut. Mili. *Tibi aras, tibi occas, tibi seris, tibi eidem meis.* Cic. Att. *Libros tuos caue cuiquam tradas: non bis eos quemadmodum scribis, conserua.* Liu. *Magno ab urb. 24 illi ea cunctatio stet it.* *Lib. 2. ab urb. 24*

ACCVSATIVVS COMMV-

nistemporis.

Tempus accusatiuo vel ablatiuo casu effertur, si per quamdiu fiat interrogatio, vt, *Quamdiu regnavit Romulus? Septem & triginta annos, vel annis*

Liuius: Romulus septem & triginta regnavit annos. *Ab urb. 2 In Cal. Suet. Vixit annis viginti nouem, imperauit triennio 6. 15. & decem mensibus, diebusq; octo.*

Sin verò per quando fiat, ablatiuo utemur, vt *quando datum est tibi hoc negotium? Anno superiore.*

Cic. de Arusp. *Negotium magistratibus est datum anno superiore.* Idem 5. Tusc. *Herocis etiam et atibus vlysses, & Nestorem accepimus, & fuisse, & habitos esse sapientes.*

Ablatiuus interdum Intra significat;
 vt paucis diebus, biduo, triduo, pro intra
 paucos dies, intra biduum, intra triduum.
 Cic. Diebus sexdecim absoluta quatuor tragedia.

li. 1. ad
 2. r.
 ad Att.
 l. 9.

Idem: Biduo sciemus.

ACCUSATIVVS COMMV-
 nis spatij.

Cuius verbo apponi potest accusatiuus qui di-
 stantiam loci significet.

Lib. 6.

Cic. ad Tyron. *Is locus est citra Leucadem stadia vi-*
ginti: Idem pro Deiot. Negat se à te pedem discesse

Bel. Mac.
 7.

Ibidem.

se. Liu. Mille & ducentos passus ibi latitudo patet. I-
dem: Duo millia ferme, & quingentos passus ab hoste
posuerunt castra. Cic. pro Sest. Edixit vt ab vrbe ab-
esset millia passuum ducenta.

Interdum ablatiuo vtuntur scriptores.

Bel. Gal. 1
 Ibidem.

Cæs. *Eo die castra promouit, & millibus passuum sex*
à Casaris castris sub monte confedit. Idem: Ab explo-
ratoribus certior factus est, Ariouisti copias à nostris
millibus passuum quatuor & viginti abesse.

ABLATIVVS ABSOLVTVS.

Quibuslibet verbis addi potest ablatiuus ab-
 solutè positus.

Lib. 5.

Lib. 4.

Lib. 3.

Cic. Attic. *Quod autore te velle ceppi, adiutore ass-*
quar. Idem ad eundem: Scripsi hac ad te appetit
secunda mensa. Idem de Leg. Nobilium vita, victuq;
mutato, mores mutati ciuitatum puto. Idem de cla-
Orat. Ego cautius post hac historiam, te audiente at-
tingam.

LIBER II.
APPENDICES

Primi generis,

Aliquando absolute ponitur participium præteriti temporis sine nomine.

Liu. Nondum comperto, quam regionem hostes per- *Be. Ma. 1.*
tissent. Tacit. Audito castellum Lupiæ flumini apposi- *Lib. 2.*
tum obsideri.

ABLATIVVS INSTRUMENTI

Causæ, Modi, Actionis,

Quæuis verba ablativum admittunt significā-
tem instrumentum.

Terent. Adelph. *Hisce oculis egomet vidi.* Cic. in
Vatinium: *Cum illud inter Hispaniense pedibus fere
confici solear.* Idem in Ver. *Sex lictores circumstant
valentissimi, cadunt accerrimè virgis.*

Aut causam propter quam aliquid fit.

Idem ad Q. Frat. *Vestra culpa hæc acciderunt.* Idem *lib. 2.*
Bruto: *Vereor ne amore videar plura quàm fue-
rint in illo dicere.* Ter. Adelph. *Dolore ac miseria
tabescit.* Plin. *In Africa magna pars ferarum æstate lib. 1. c. 61.
non bibunt inopia imbrum.*

Aut modum quo aliquid fit.

Cic. pro Mil. *Quonam modo id factum ferret civi-
tas?* Idem de Senect. *Sapientissimus quisque aquisi-
mo animo moritur, stultissimus iniquissimo.* Idem pro
Flac. *Pacem maritimam summa virtute, atq; incre-
dibili celeritate consecit.*

Modus actionis, præpositionem, Cum, interdum
desiderat.

Cicero de Officijs: *Ira procul absit, cum qua* *Lib. 1. §.*
nihil rectè fieri, nihil consideratè potest. Idem pro

E

Ora:

GRAM. INSTIT.

lib. 3. Orat. Cum febrī domum redijt, dieq; septimo est latēris dolore consumptus.

ABLATIVVS EXCESSVS

Cuius verbō adiungi potest ablativus rei, quā excessus significatur.

Lib. 2. Cic. de Clar. P. Scipio omnes sale facet iisque superabat. Idem de Orat. Lepore, & humanitate omnibus praestitit Socrates. Ter. Phor. Incredible est quantum

Ingur. herum anteo sapientia. Salust. Quomomnes gloria antecierit, omnibus tamen charus erit.

ABLATIVVS PRETII.

Quaelibet verba ablativum admittunt significentem pretium.

lib. 7. Senatus tritici modium tribus denarijs aestimavit, Magno has ades edificavit. Donatus docet literas mina in singulos menses. Mina valet centum drachmis Atticis. Secalis medius proximo anno ternis sestertijs

lib. 7. fuit: summum quater ternis. Cic. in Verr. Haec qua vel ita redimi recte possunt, aestimare pecunia non queo. Ter. in Andria. Vix drachmis obsonatus est decem.

lib. 5. Cic. in Verr. Doceas oportet aliquo in loco Siciliae pratore Verre, ternis denarijs tritici modium fuisse.

lib. 7. c. 30. Plin. Viginti talentis vnam orationem I. Socratis vendidit. Liuius. Multorum sanguine & vulneribus ea

Bel. Pū. 3. Poenis victoria stetit. Idem: Magno illi ea cunctatio stetit.

EXCEPTIO.

His tamen genitiuis exceptis, tanti, tanti dem, quanti, quanticumque, pluris, minoris.

lib. 3. Cic. de Offic. Emit homo cupidus tanti quanti va-

LIBER II.

luit. Idem ibidem: *Vendo meum non plus, quam ceteris, fortasse etiam minoris.* Idem in Verr. *Quanti lib. 53*
frumentum sit considera, video esse binis sestertijs. Seneca. Tantidem redemi patrem quanti à te redempti lib. C8/3.
sum.

A P P E N D I X

Primi generis.

I.

Genitivi Tanti, quanti, quanticunque, minoris, in ablativum transeunt, si addantur substantiva.

Liu. 2. belli Pun. *Hic miles magis placuit, cum pretio minori redimendi captivos copia fieret.*

II.

Verbum valeo accusativum vel ablativum amat.

Plin. *Aureus nummus post annum 62. percussus est, lib. 33. c. 5.*
quam argenteus, ita ut scrupulum valeret sestertijs li. 4. de
vicens. Var. Denary, quod denos aris valebant, quin-
ary, quod quinos.

Huc etiam spectat sum, pro valeo.

Cic. *Cum esset frumentum sestertijs binis.*

5. in Verr.

CONSTRUCTIO VERBI
INFINITI.

Verba infinita eosdem post se casus postulant, quos finita.

Cic. Tironi: *Malo te paulo post valentem, quam stultum*
videre. Idem ad Q. Fr. *Quod servatis te à Casare quotidie plus diligi, immortaliter*
gaudeo.

E 2

gaudeo.

G R A M. I N S T I T.

deo. Idem ad Att. *Vellem te in principio audiuisset a-*
mantissimè me admonentem.

A P P E N D I C E S

Primi generis.

I. Præteritum perfectum passiuum, & plusquamperfectum, ex Infinito Esse vel Fuisse, atque participio præteriti temporis suppleantur, mutatis numeris & generibus pro re, de qua agitur.

Cic. in Ant. P. *Clodium meo consilio interfectum esse dixisti.* Idem pro Cluen. *Iniuriam ab huius familia factam esse dixisti.*

Verbum interdum omittitur.

Idem pro Mil. *Negant lucem fas esse ei intueri, qui à se hominem occisum fateatur.*

II.

F U T U R V M I N F I N I T V M

Actiuum.

Fore, futurum infinitum tantum in v- su est, iungiturque cum omnibus generibus & utroque numero.

lib. 1. Cic. ad Lent. *Vehementer confidit his literis se apud*
ibidem. *te gratiosum fore.* Idem ad eundem: *Spero nobis hanc*
lib. 1. *coniunctionem voluptati fore.* Idem Att. *Nibil arbi-*
lib. 7. *tror fore quod reprehendas.* Idem ad eundem: *Dionysio, dñe*
existimabam vago nos fore, nolui molestus esse.

Cætera, quibus præsci vti sunt, iam ex- oluerunt, pro quibus infinito Esse, vel Fuisse, prout oratio postulat, & partici- pio in Rus, utimur.

Cic.

LIBER II.

Cic. Att. illum eum futurum esse puto, qui nisi debet.
 Idem de Or. Verè mihi hoc videor esse dicturus. Idem Lib. 6.
 in M. Ant. Id se facturum esse asseueravit. Idem in Lib. 1.
 Verr. Non molestè fero, me laboris mei, vos virtutis ve- Phil. 2.
 stra fructum fuisse laturos. Idem Marc. Eum magis Lib. 3.
 communem censemus victoria futurum fuisse, quam
 incertis in rebus fuisset. Idem in M. Ant. Dixit aliam Phil. 8.
 sententiam se dicturum fuisse.

Infinitum Esse frequenter desideratur.

Cic. Att. ego bellum fœdissimum futurum puto. Idem lib. 2.
 ad Ter. Celerius opinione venturus dicitur. Idem ad Lib. 14.
 Att. Vix spero hunc mihi veniam daturum. Idem ad Lib. 9.
 Ap. Scribit meas litteras maximum apud te pondus Lib. 3.
 habituras.

III.

FUTVRVM INFINITVM

passiuum.

Futurum Passiuum ex infinito Iri, &
 voce simili, supino in VM constat, vt a-
 matum iri, doctum iri, violatum iri, occi-
 sum iri, omnibusque generibus, atque
 numero attribuitur.

Cic. ad Att. Pompeius affirmat non esse periculum, ad- Lib. 2.
 iurat: addidit etiam se prius occisum iri ab eo, quam
 me violatum iri. Idem ad eundem: Brutum, vt scribis,
 visum iri à me puto. Idem de Diu. Vaticinatus est lib. 15.
 madefactum iri minus triginta diebus Graciam san- Lib. 1.
 guine. Ter. in prol. Hecyr. Interea rumor venit datū
 iri glad atores. Quint. Reus parricidij damnatum iri Lib. 9. c. 2
 videbitur. Plaut. in Rudente, Mihi isthac videtur
 præcæ, prædatum iter.

GRAM. INSTIT.

IV.

RATIO SUPPLENDI FUTURVM

infini- tum, maximè cum verba
supinis carent

Fore vt, Futurum vt, verbis spero, pu-
to, affirmo, suspicor, & his similibus iun-
cta, eleganter futurum infinitum tam a-
gendi quam patiendi modi supplent.

Lib. 16. Cic. 1. Tusc. *Spero fore vt contingat id nobis.* Idem
Lib. 1. ad Att. *Nunquam putau fore, vt ad te supplex veni-*
Præm 2, *rem.* Idem Lentulo: *Valde suspicor fore, vt infringa-*
contro. *tur hominum improbitas.* Sen. *Scio futurum, vt auditis*
L. 2. con- *eius sententijs, cupiatis multas audire.* Idem *Nunquã*
trouers. *putau futurum, vt pater meus liberos odisset.*

Hac circuitiõne subuenitur verbis,
quæ supinis carent.

vt: Puto fore, vt breue his incommodis medeare. Affir-
mo fore, vt paucis diebus orationem pro Marcello edifi-
cas. Suspico fore, vt iure ciuili potius, quam Philoso-
phia studeas. Polliceor fore, vt non multo post intimis
senibus angaris, quando saluberrima parentis consilia
negligis.

V.

CIRCVITIO EX PRAETERITO

& futuro mista.

Circuitio illa futurum fuisse, ex præ-
terito & futuro mista, non minimum o-
rationi affert ornamentum.

ll. C. 3. Cæsar. *Nisi eo tempore quidam nuntij de Cæsaris vi-*
ctoria per depositos equites essent allati, existi-
mabant

LIBER II.

habant pleriq³ futurum fuisse, vt oppidum amitteretur. Cic. de diuin. An tu censes vllam anum tam deliram futuram fuisse, vt somnijs crederet, nisi ista casu nonnunquam recurrerent? Idem M. Ant. Dixit aliam sententiam se dicturum fuisse, eamq² se ac Rep. dignam, nisi propinquitate impediretur.

Hæc quidem circuitio necessaria est cum verba supinis destituuntur, vt: affirmabant omnes futurum fuisse, vt frater tuus breui litteras Græcas disceret, nisi lateris dolore consumptus fuisset.

APPENDICES

Tertij generis.

Fuit priscais temporibus futurum infiniti modi Rum syllaba finitum, quod omnibus generibus, & vtrique numero, non secus ac fore accomodabatur.

Caius Gracchus. Credo ego inimicos meos hoc dicturum Valerius Antias: Aruspices dixerunt omnia ex sententia processurum. Labeo. Non putavi eam hoc dicturum.

II.

Fuit & aliud fututum priscais vsitatum, asserere, syllabis perminatum.

Plaut. Habe bonum animum. nam illum confido Dominum Stich. in his diebus me reconciliassere. Idem

Hercle credo te facile impetrassere.

Fututum hoc à futuro coniunctiui modi reconciliasso, in Milit. impetrasso fit, vt prisca latini dicebant.

Pla Si me irritassis, hodie lumbifragium hinc auferes.

Amph.

INFINITA CVM QVIBVS VER-
bis copulentur.

Verbis cœpi, soleo, debeo, cupio, adduntur infinita, multisque alijs, maximè ijs, quibus voluntas explicari solet.

GRAM. INSTIT.

lib. 16. Cic. pro Rosc. Com. *Qui mentiri solet, peierare consuevit.* Idem Tiron. *Omnes cupimus, ego imprimis, quam primum te videre.*

APPENDIX

Primigenis.

Amphibolia, accusatiui geminatione facta, soluitur ablatiuo, vt *Milonem audiui occidisse Clodium*, ambigua est oratio: dubium enim est vter ab altero fuerit occisus.

Muta alterum accusatiuum in ablatiuum, sic, *A Milone audiui occisum esse Clodium*. sublata est omnis dubitatio.

APPENDICES

Tertij generis.

Infinita nonnunquam cum verbis motus nominibusque substantiuis more Græcorum coniunguntur.

Hecyra
Tep.

Ter. *Vultisne eamus visere.* Cic. *Sed iam tempus est ad id, quod instituimus accedere.*

Adduntur & nominibus adiectiuis, maxime apud Poetas, vnde sunt illa, *Paratus respondere, cantare, certare, certus ire, succurrere, mori.*

GERVNDIA.

Gerundia quæ passionem non significant, casus suorum verborum admittunt, vt tempus obliuiscendi iniuriarum, ignoscendi inimicis, coercendi cupiditates, abstinendi maledictis.

GERVNDIA IN DI.

Gerundijs in Di adduntur substantiua. Tempus, causa, studium, finis, & cætera eiusdem generis.

Cic.

LIBER II.

Cic. de Senect. Equidem esseror studio patres vestros quos colui, aut dilexi, videndi. Idem Att. Sit iam aut finis omnino deplorandi, aut moderatio. Lib. 10.

Item nonnulla adiectiua, vt peritus, imperitus, cupidus, insuetus nauigandi, ignarus dicendi.

Cic. de Orat. Sum cupidus te audiendi. Lib. 2.

APPENDIX

Primi generis.

Gerundia in Di interdum genitiuum multitudinis pro accusatiuo admittunt. Lib. 2.
Cic. de Diu. Doleo tantam Stoicos nostros Epicureis irridendi sui facultatem dedisse. Plaut. Ca. Nominandi tibi istorum erit magis, quam edundi copia.

IN DVM.

Gerundijs in Dum, præponuntur præpositiones ad, ob, inter.

Cic. 5. Tulc. Conturbatus, animus non est aptus ad cõ sequendum munus suum. Idem in Verr. Quanto illud Lib. 4.

flagitiosus, improbius, indignius, eum à quo pecuniam ob absoluendum acceperis, condemnare? Liuius: Ipse inter spoliandum corpus hostis, verutro percussus, inter primam curationem exspirauit. Ab ur. 2.

Præponitur & antè, sed rarius.

Virg. — namq, ante domandum

Georg. 1.

Ingentes tollunt animos.

IN DO.

Gerundia in Do, modò sine præpositione in oratione adhibentur.

Cic. Att. Plorando defessus sum.

Lib. 13.

Modo præpositiones, maximè, A, ab, de, in, assumunt.

GRAM. INSTIT.

lib. 1.
lib. 8. Idem 3. Tusc. Ab inuidēdo autē rectē inuidētia dī
ci potest. Idem Curioni: Et enim quis est tam in scri-
bendo impiger, quam ego? Idem ad Att. Tu quid cogi-
tes de transeundo in Epirum, scire sanē velim.

Nonnunquam E, vel Ex, Cum, Pro.

lib. 1. 6. 3 Plaut. Aul. Heu senex pro vapulando hercle abs te
mercedem petam, Quint. Scribendi ratio coniuncta
cum loquendo est.

GERUNDIA PASSIVA.

Gerundia quæ passionem significant, nullum
post se casum admittunt.

lib. 2. 6. 3. Quin. Memoria excolendo, sicut alia omnia augetur.
lib. 13. 6. 15 Plin. Rubens ferrum non est habile cudendo,
lib. 31. 6. 6 Idem. Bituminata, aut nitrosa utilis est bibendo.
Zugurth. Salust. Pauca supra repetam, quò ad cognoscendum
omnia illustria magis, magisque in aperto sint.

RATIO VARIANDI

Gerundia.

Gerundia, quæ accusatiuo casu gaudent, ferè
elegantius more adiectiuorum ad hunc modum
efferruntur.

Pompeius studiosus fuit Remp. defendendi, ciuesq; ser-
uandi: Pompeius studiosus fuit Reip. defendendæ, ciui-
umque seruandorum,

Ita ut gerundij casus maneat, seruatq; tamen
genere ac numero accusatiui.

Philip. 4. Cic. in Ant. Princeps vestra libertatis defendenda
lib. 2. semper fui. Idem Curioni: Hoc quidquid attingi, non
feci inflammandi tui causa, sed restificandi amoris
Ab urb. 3 mei. Liu. Interiecto deinde haud magno spacio, quod
vulneribus curandis, supplendoque exercitui satis esset.

Cic.

LIBER I I.

Cic. Appio *Animum tuum promptum, & alacrem* lib. 3.
perspexi ad defendendam Remp. Idem Trebonio. Om-
ne desiderium literis mittendis, accipiendisq; leni- Lib. 13.
am. Lilius: *Prælia de occupando ponte crebra erant.* Ab urb. 7

PARTICIPIALE VERBUM
in Dum.

Verbum Participiale in Dum, accedente verbo substantiuo, datiuum postulat, omnibus verbis comunem.

Liu. *Hic vobis vincendum, aut moriendum, milites est.* Bel. P. 10. 1.

Præter datiuum comunem, etiam casum sui verbi admittit.

Cic. 2. Tuscul. *Tua tibi iudicio est vtendum.*

Tibi, casus est comunis, Tuo iudicio proprius est verbi.

APPENDIX
 Primi generis.

Si tamen casus verbi fuerit accusatiuus, mutabitur participiale actiuum, in passiuum, hoc modo.

Petendum est tibi pacem, Petenda est tibi pax: Timendum est nobis pœnas aternas. Timenda sunt nobis pœnae aeternæ.

Prisci etiam actiuo vsi sunt cum accusatiuo.

Lucr. *Aeternas quoniam pœnas in morte timendum.*

Veteres imitatus est Virgilius.

Alia

GRAM. INSTIT.

Lib. II. Alia arma Latinis querenda, aut pacem Troiano ab rege petendum.

SVPINA IN VM.

Supina in VM amant verba, quæ motum adsignificant.

Ab urb. 2 Ter. Phorm. *Percontatum ibo.* Ter. Heaut. *Abi deambulatum.* Liuius: *Coriolanus damnatus absens, in Volscos exulatum abiit.*

Ante se nullum, post se fuorum verborum casus habent.

Del. GA. 1. Cæs. *Legatos ad Casarem mittunt rogatum auxiliū.* Terēt. Phor. *Me vltro accusatum aduenit.* Idem Eunu-
nuch. *Nutricem accersitum iri.*

SVPINA IN V.

Supina in V, fere passiuæ significationis sunt sine casu, adhærentq; nominibus adiectiuis.

lib. 7. Cic. Att. *Quod optimum factu videbitur facies.* Idē
Phil. 4. in Anton. *O rem non modò visu sedam, sed etiam au-
ditu.*

PARTICIPIA.

Participia eisdem casus habent, quos verba, à quibus proficiuntur.

Pueri victoriam reportaturi non delectantur duodecim scruporum ludo.

Ab urb. 1. Liu. *Ancus ingenti prædâ poritus Romam redit.* Cic. in

Pil. Abiectum, contemptum, despectum à ceteris, à te ipso desperatum, & relictum, adulantem omnes videre te volui, vidi. Cic. Lent. *Totus est nunc ab ijs, à quibus tuendus fuerat, derelictus.*

APPENDICES

Primi generis.

Parti

I.

Participia passiva præteriti, & futuri temporis, maximè cum fiunt nomina, etiam datiuo gaudent.

Cic. de Senect. *Sperare videor Scipionis amicitiam & Læly notam posteritati fore.* Terent. Andr. *Restat Chremes, qui mihi exorandus est.*

11.

Exosus, perosus, pertæsus accusatiuum petunt.

Curt. *Per sarum te vestis, & disciplina delectat, patrios mores exosuses.* Liu. *Plebs consulum nomen haud secus, quam regum perosa erat.* Suet. in Cæs. *Quasi pertæsus ignauriam suam, quod nihil dum à se memorabile actum esset.*

Lib. 8.
Ab urb. 3.
Cap. 7.

PARTICIPIA FACTA

Nomina.

Participia in Ans, & Ens, interrogandi casu gaudent, cum fiunt nomina.

Ter. in Phor. *Herus liberalis est, & fugitans litium.* Cic. Att. *Boni ciues amantes patriæ.* Salutt. *Corpus patiens inediæ, algoris supra quam cuiquam credibile est.* Cic. ad Q. Fr. *Feri grauior homo & mei amantissimus, & sua dignitatis retinens, se apud te, neque amicitia, neque iure valuisse.*

lib. 9.
In Bel.
Gal.
lib. 1.

Nonnulla etiam præteriti temporis, vt consul-tus, doctus.

Cic. in Anto. *Neque enim ille magis iurisconsultus, quam iustitia fuit.* Hor. *Docte sermonis vtriusque lingua.* Sal. *Alieni appetens, profusus sui.* Liu. *Seruitutis indignitatisque, homines expertos, aduersus notum ma-*

Phil. 9.
Car. 3.
Ode 8.
Bel. Gal.
Bel. Mg.

AP- 10.

GRAMMAT. INSTIT.
APPENDICES

Primi generis.

I.

Participia præsentis, præteritiq; temporis, cum nominum naturam induunt, more eorum comparantur.

- Lib. 1. Cic. Len. *A me nullum tempus prætermittitur de tuis rebus & agēdi, & cogitandi: utiq; ad omnia Quinto Selicio, quo neque prudentiorem quenquam ex tuis, neque fidei maiore esse iudico, neque amantiorem tui.*
- Lib. 16. Idem Tironi: *Cum commodè & per valetudinem, & per anni tempus nauigare poteris, ad nos amantissimos tui veni.* Idem Att. *Nihil illo regno spoliatus, nihil rege egentius.* Idem in Verrem. *Hac tu omnium mortalium profligatissime ac perditissime cum scires, cum tanto periculo tuo fieri paterere, atq; concederes?*
- Lib. 6.
Lib. 5.

II.

Participijs futuri temporis, audito verbo substantiuo, eleganter vtimur pro debere vel oportere.

Sum expectaturus fratrem.

Terent. Phor. *Expectandus est mihi frater. Eram habiturus heri orationem, Habenda mihi erat heri oratio.* Cic. pro Font. *Orandus erit nobis amicus meus Pletorius, vt suos nouos clientes à bello faciendo deterreat.*

APPENDIX

Tertij generis.

Eruditus cum genitiuo nondum legi apud idoneos, sed cum ablatiuo, quem casum à suo verbo acceptit.

Cic.

LIBER II.

Cic. L. quidem Tarutius, Firmanns familiaris noster impro- 2. de Dicitur
nis Chaldaicis literis eruditus

Idem. D. Brutus erat cum literis Latinis tum etiam, Græcis. In Brut.
ut temporibus illis, eruditus

Doctus literis Latinis, Græcis, eleganter dicitur.

Idem. Non tam in dicendo admirabilis, quam docti & Græ- In eodem
cis literis & latinis.

Peritus; quod quidam à perio, prisco verbo deducunt,
frequentissime cum genitiuo iungitur.

Idem L. Cælius Iuris valde peritus.

In eodem.

Idem tamen ablatiuo vsus est.

Quis P. Octauiano ingenio prudentior, iure peritior?

Pro Cluē.

Apud eundem Cæsaŕem, vsu peritus.

Hæc tria interdum præpositionem Ad, cum accusati-
uo admittunt,

Cic. Sic verò fallaces sunt permulti & senes, & diuturna Ad Q. Fr.
seruitute ad nimiam assentionem eruditi Terent. In eodem lib. 3.

mihî videntur omnes ludo doctæ ad malitiam.

Hecyræ.

CONSTRUCTIO TRANSITIVA
PRONOMINIS.

GENITIVVS POST DEMON-
stratiua Pronomina.

Pronomina demonstratiua, cum substantiue
ponuntur. patrium casum admittunt.

Cic. ad Cælium: Hoc ad te literarum dedi. Idem lib. 2.

de Orat. Quoniam id temporis est, surgendum censeo. Lib. 2°

Idem Att. Rex est eodem loci, quo reliquisti. Lib. 1.

APPENDIX

Primigenis.

Pronomen, Idem, cum datiuo apud
poetas reperitur.

Horat.

GRAM. INSTIT.

Horat. in art. Poet. *Inuitum qui seruat, idem facit occidenti.*

Oratores verò sic loquuntur.

- Lib. 2.* Ci. de Offic. *Peripatetici quondam idem erant, qui Academici. Ex eodem in Or. Sit igitur hoc cognitum numeros oratorios eosdem esse, qui sunt poetici. Idem de Nat. Deo. Dianam, & Lunam eandem esse putant.*

GENITIVVS POST

Possessiuua.

Possessiuua Meus, tuus, suus, noster, vester, loci genitiuorum mis, tis, sis, nostrum, veltrum, polita genitiuum postulant.

- lib. 15.* Cic. ad Marcel. *Molestè ferò me consulem tuum studium adolescentis perspexisse, te meum, cum id ætatis sim, perspicere non posse. Idem in M. Ant. Tuum hominis simplicis pectus vidimus. Idem Att. Non debet mirari, non posse me tanto dolori resistere, solius enim meum peccatum corrigi non potest. Hor. Cum mea nemo scripta legat, vulgo recitare timentis.*

Genitiui mei, tui, sui, nostri, vestri.

Verba participia, & nomina adiectiuua, quæ patrium casum postulant, genitiuis, mei, tui, sui, nostri, vestri, gaudent.

- Lib. 3.* Ci. Att. *Te oro, vt quibus in rebus mei tui indigebunt, nostris miseris ne desis. Idem pro Rab. Posth. Equitem Romanum veterem amicum suum studiosum, amantem, obseruantem sui, labentem excepit. Idem in Cat. Habebis ducem, memorem vestri, oblitum sui.*
- Orat. 1.* Cæsar ad Cic. *Nibil enim malo, quam & me mei similem esse, & illos sui.*
- Ab. 9.*

LIBER II.

I. EXCEPTIO.

Interest tamen, & Refert ablatiuos, mea, tuā, ſua, noſtra, veſtra, ſibi vendicarunt, quibus ablatiuis addi poſſunt genitiui vnius, ſolius, ipſius, cæteriſque qui poſſeſſiuus adduntur. *Vt Mea vnius intereſt. Tua ſolius refert. Noſtra ipſorum intereſt ſemper vigilare.*

II. EXCEPTIO.

Nomina numeralia, partiſtiua, Comparatiua, & ſuperlatiua genitiuos noſtrum, veſtrū exigunt.

Liū. Imperium ſummum Roma habebit qui veſtrum primus o iuuenes oſculum maritiulerit. Curt. Nolo *Ab vrb. i*

ſingulos veſtrum excitare. Cic. ad Q. Fr. Domus v- *Lib 8.*

triusque noſtrum adificatur ſtrenue Idem con. Rul. *Lib. 2.*

Omnibus vobis aut maiori veſtrum parti. Maximus na-

tu veſtrum.

PRONOMINA POST SUBSTANTIVA:

Poſſeſſiua Meus, tuus, ſuus, nolter, veſter, coherent cum ſubſtantiuis genere, numero, caſu, cū poſſeſſio vel actio ſignificatur.

Vt: Liber meus, ager tuus: ſtadium noſtrum, labor veſter.

EXCEPTIO.

At, ſi ſubſtantiua ſignificent partem aliquam generalem corporis, ſiue animi, eiſmodi ſunt: pars, dimidium, aliquid, genitiuis primitiuorum vtemur, vt:

Nullam partem mei amiſi, hoc eſt, non amiſi manum, pedem, memoriam. Amiſiſtine quicquam tui?

Cic. de Fin. Cui propoſita eſt conſeruationis ſui, neceſſe *lib 5.*

F est

GRAM. INSTIT.

est huic partes quoque sui cariores esse, quo perfectiores sint. Terent. Adelph. Terigine tui quicquam?

lib. 7. c. 3. Quint. *Minimam partem mei habent.*

APPENDICES

primi generis.

Substantiua, quibus ambigua est significatio, vt caritas, amor, memoria, desiderium, cura, item que cætera, si possessionem actionem ve significant, possessiuis adhaerescunt: *Vt, amor meus, desiderium meum, quo amo, desideroque.*

Sin passionem significant, genitiuos mei, tui, sui, nostri, vestri, flagitant, *Vt, amor mei, desiderium mei, quo amor, desidero*que.

- lib. 7. Cic Att. *Dionysium flagrantem desiderio tui misi ad te.* Idem ad eundem: *Auiam tuam scito desiderio tui mortuam esse.* Idem ad Plan. *Me impulit tui caritas.*
 lib. 10. Idem ad. Q. Fr. *Nunc decedens, relinque quaeso, qua iucundissimam memoriam tui.* Quint. *Postquam me curæ discesserat, Matrem inquit, tibi per hac meritâ commendo.*

Aliquando vtrumque coniungitur.

- lib. 13. Idem Att. *Nicias te, vt debet, amat, vehementerque*
 lib. 12. *tui memoria delectatur.* Idem Cornificio. *Gratam mihi est vehementer memoria nostri tua.*

APPENDIX

Tertij generis.

Græci cum possessio vel actio significatur, fermè vtuntur genitiuis primitiuorum *πατρὸς* us.. Latini contra possessiuis, Prisci tamen Romani videntur secuti Græcorum

LIBER II.

eorum morem. Plaut. *Duorum, labori ego hominum parcius* ^{Pseud.}
sem lubens, mai, rogandi, & tui, respondendi mihi.

RECIPROCA SUI, SIBI, SE.

Reciproco sui, sibi, se, utimur, cum tertia persona transit in seipsam: ut Cæsar recordatur sui, indulget sibi, amat se, loquitur secum.

Cic. de finib. *Eorum hac est querela, qui sibi cari* ^{Lib. 3.}
sunt, seseque diligunt. Idem de nat. Deor. *ipse sibi* ^{Lib. 11.}
displicet.

Et accedente altero verbo: ut,

Marcellas te Cæsar precatur, ut miserearis sui, igno-
scas sibi, se in fidem tuam suscipias, ne se hostem exi-
stimes: Cic. in Orat. *Ne ipse quidem sua tanta elo-*
quentia mihi persuasisset, ut se dimitterem. Idem pro
 Sext. Rosc. *Nunc sibi ex animo scrupulum, qui se*
dies, noctesque stimulat, ac pūgit, ut euellatis, pustulat. ^{Lib. 30}
 Idem Att. *Qui etiam à me petierit, ut secum, & apud*
se essem, quotidie.

APPENDICES

Tertij generis.

1.

Utimur & sui, sibi, se, cum intercedit obliquus tertix
 personæ, ad quem refertur reciprocum: ^{4. Cælis}
 Cic. *Habete ducem memorem vestri, oblitum sui.* ^{Dec. 6a}

Quint. *Tu primum docuisti, filium sibi non parcere.*

11.

Reperitur interdum reciprocum pronomen positiu pro
 demonstratiuo, Is, Ipse. ^{Philip. 2.}

Cic. *Non enim à te emi, sed priusquam iu suum sibi ven-* ^{De consi-}
deres, ipse possedit. Sen. *Multum sibi dederis, etiamsi nihil dede-*
ris prater exemplum. ^{In Cæsa-}

Quod Budæus docet fieri more Græcorum.

§ 2

III. Utimur

GRAMMAT. INSTIT.

Vtuntur aliquando scriptores accedente altero verbo demonstratiuis pro reciprocis.

Decl. 3.

Quint. *Neque ignorauit, quæ manerent eum pericula: cum*

Decl. 1.

pro se. Idem *Quapropter ille non petit, ut eum miserum putetis, nisi & innocens fuerit: pro se.*

RECIPROCVMSVVS.

Reciproco, Suus, vtimur, cum tertia personâ transit in rem à se possessam: vt: Cicero recordatur Tironis liberti sui, indulget liberis suis, defendit suos clientes, scripsit hanc Epistolam manu sua.

Lib. 3.

Lib. 2.

Cic in Verr. *Aiebat multa sibi opus esse, multa canibus suis.* Idem de Orat. *Si fera parrus suos diligunt, qua nos in liberos nostros indulgentia esse debemus?*

Et accedente altero verbo, vt:

Timet Pompeius, ne à suis veteranis deseratur.

Rogat te Casar, vt suas partes sequaris.

APPENDIX

Primi generis.

Vtimur præterea reciproco, suus, cum res possessa in possessorem tranfit.

lib. 9.

Cic. Att. *Vlciscentur illum mores sui.* Idem de Aruf.

lib. 10.

Sua concio risit hominem. Idem pro Seft. *Hunc sui ciues è ciuitate eiecerunt.* Idem Att. *Indulfit illi quidem suus pater semper.*

APPENDIX

Tertij generis.

Vtimur etiam suus, cum additur alter obliquus tertiæ personæ, ad quem refertur possessio, vt: percussisti eum suo gladio.

Adelph.

Terent. Suo sibi hunc gladio ingulo.

Præ-

PRAEPOSITIONVM

Constructio.

Verba absoluta, & intransitiua, praepositionum beneficio in casus transeunt.

Cic. de Orat. *Cum etiam tum in lecto Crassus esset, lib. 2. & apud eum Sulpitius sederet, Antonius autem inambularet cum Cotta in porticu, repente eò Q. Catulus senex cum C. Iulio fratre venit.*

Transitiua praeter proprium casum etiam praepositiones cum suis casibus admittunt.

Cic. de Ami. *Nihil est amabilius virtute, nihil quod magis alliciat homines ad diligendum, quippe cum propter virtutem & probitatem eos etiam, quos nunquam vidimus, quodammodo diligamus.*

Verba composita saepe casum praepositionis habent.

Cic. de Finib. *Cur ipse Pythagoras, & Aegyptum lustrauit, & Persarum Magos adiit. Idem ad Q. Fr. Cr. subito bonus Imperator noctu urbem hostium inuasisset, in senatum se non committebat.*

Et repetita praepositione.

Idem in Ver. *Ceteri haeredes adeunt ad Verrem.*

Idem in Att. *In Galliam inuasit Antonius, in Asiam Phil. 11.*

Dolabella, in alienam uterque prouinciam.

Hanc repetitionem amant multa verba composita ex praepositionibus A, ab, ad, con, de, e, ex, in.

Idem de Amic. *Tu velim à me animum parumper auertas, Lelium loqui ipsum putes. Idem ad Q. Fr.*

Abduco equidem me ab omni Reip. cura.

GRAM. INSTIT.
CASVS PRAEPOSITIONVM.

Accusatiuo seruiunt, Ad, apud, antè, aduersus
vel aduersum, cis, citra, circiter, circa, circum, con-
tra, erga, extra, intra, inter, infra, iuxta, ob, penes,
per, pone, post, prope, propter, praeter, secundum,
supra, secus, trans, ultra, versus, vsque.

Lib. 4.
lib. 12.

Cic. in Bru. *In pratulo prope Platonis statuam cense-
dimus.* Idem Att. *Secundum te nihil est mihi amicus
solitudine.* Idem in Verr. *Erant acceptae pecuniae à
Cn. Verrutio, sic tamen, ut vsque alterum R. literae
constarent integrae, reliquae omnes esset in Litura.*

VERVSVS.

Versus suo casui postponitur.

lib. 16.
lib. 4.

Cic. Att. *Veni me à Minturnis Arpinum versus.* Sul-
pit. Cicer. *Ex Asia rediens cum ab Aegina, Megaram
versus nauigarem, capi regiones circum circa profsi-
cere.*

lib. 15.

Ablatiuo gaudent, A, ab, abs, absq; cum, co-
ram, clam, de, e, ex, pro, pra, procul, palam, sine.

Ad vr. 6.
Be. Ma 7

Cic. Pis. *Mibi verò ipsi coram genero meo propinquo
rui quae dicere ausus es.* Idem Att. *Paulò clam ijs eam
vidi.* Ter. Heaut. ——— *praeracundia Menedeme,
non sum apud me.* Liu. *Rem creditori palam populo
soluit.* Idem *Haud procul occasu solis redeundi in ca-
stra tempus erat.*

TENVS.

Tenus, quemadmodum Versus, postponitur, at-
que fere patrium casum desiderat, si nomen sit
multitudinis.

Cic. in Arato. ——— & *Cepheus conditur ante
Lumbeo.*

L I B E R II •

Lumborum tenuis. Cælius Cic. *Rumores illi de comitijs Cumarum tenuis caluerunt.* Lib. 2.

Sin singulare sit nomen, ablatiuo gaudent.

Liu. *Adeo nudauerat vada, vt alibi ymbilico tenuis aqua esset, abibi genua vix superaret.* Bel. P. 6.

A, Ab, Abs.

A, consonantibus præponitur.

Cic. in Ant. *Antonius à fronte, à tergo, à lateribus tenetur.* Philip. 3.

Ab vocalibus.

Idem Att. *Curæ, & effice, vt ab omnibus & laudemur & amemur.* lib. 3.

Et nonnullis consonantibus.

Idem pro Cluent. *Ab nullo ille liberalius, quàm à Cluentio tractatus est.* Idem Att. *Rex à senatu appellatus est.* lib. 5.

Præcipuè l, r, & i, vt *ab legatis, ab Romanis, ab Ioue.*

Abs T, & interdum Q.

Ter. Andr. *O Daue itane contemnor abs te?* Idem Adelp. *Abs quiuis homine beneficium accipere gratum est.*

In, Sub, Super.

In, Sub, Super modò accusatiuum, modò ablatiuum pro varia significatione postulant.

In, cum verbis motus accusatiuum amat.

Cic. in Cat. *Egredere ex vrbe Catilina, in exilium proficiscere.* Inuo. 1.

Idem pro erga, contra, ad, pro, per, vt *Brutus fuit pius in patriam, crudelis in liberos.*

GRAM. INSTIT.

Oliva, & pisciculos minutos fero obulo in coenam, Commodavi tibi librum in horam, diem, mensem, annum. Cic. in Cat. *Crescit in dies singulos hostium numerus.*

Cum verò quies, aut aliquid fieri in loco significatur, ablatiuo gaudet. Vt: *Sum in templo, deambulo in foro.*

Idem ad Att. *In hac solitudine careo omnium colloquio.*

Et cum ponitur pro Inter.

Cic. de Amic. *Hoc primum sentio, nisi in bonis amicitiam esse non posse.*

Sub.

Sub, ferè accusandi casum postulat pro circiter, per, paulò ante, denique, cùm tempus adsignificat: vt.

Sub vesperum, sub noctem, sub lucis ortum, sub idem tempus hac gesta sunt. Cæsar. *Pompeius sub noctem naves soluit.* Iulius *Sub equestris finem certaminis, coorta est peditum pugna.*

Item pro post.

Cic. Plan. *Sub eas literas statim recitatae sunt tuae.*

Et cum verbis motus.

Vt: *Clodius se sub scalas tabernæ librariae coniecit.* *Nix sub aspectum & tactum cadit.*

Cum verbis quietis, ablatiuum petit.

Vt *Consedimus sub vmbra platani.* *Sub nomine pacis bellum latet.*

Super.

Super, accusatiuo seruit, cum præpositioni subter contraria est, maximè cùm motus significatur: vt sedeo

Inued.

lib. 12.

Bel. Cim. 1

Bel. Eñ. 2

lib. 10.

LIBER II.

Sedeo super saxum. Tegula cecidit super caput.

Item cùm significat Inter: vt,
Super cœnam occisus est.

Præter.

Super cætera scelera hoc etiam facinus commisisti.

Ultra.

Erant super mille Imperatores imperante Augusto.

Ablatio subiungitur, cùm pro, De, ponitur.

Cic. Att. super re scribam ad te Rhegio.

lib. 16.

Et interdum cùm verbo quietis, maximè apud
Poetas.

Virg. Eccl. 1. Hic tamen hac mecum poteris requiescere nocte — Fronde super viridi.

Subter.

Subter fermè accusandi casum poscit, siue quietis, siue motus verbis adiungitur.

Cic. Tus. Plato iram in pectore, cupiditatem subter lib. 1. præcordia locavit.

PRAEPOSITIO VERSA IN

Aduerbum.

Præpositio cùm casu priuatur, in aduerbium migrat.

Cic. Att. Tu aduentare, ac propè adesse iam debes.

lib. 4.

Idem pro Flacco: *Multis post annis pecunia recuperata est. Idem de Nat. deor. Sensibus, & animo ea, quæ extra sunt, percipimus.*

lib. 2.

PRAEPOSITIONES ALIIS PRAEPOSITIONIBUS PRÆPOSITÆ.

Præpositiones nonnunquam alijs præpositionibus præponuntur.

Cic. ad Attic. ibi esse volo vsque ad pridie Calend. lib. 1.

F 5

Maias.

GRAMMAT. INSIT.

lib. 3. *Maias. Idem ad eundem: De Q. Fratre nuncij nobis
tristes, nec varij venerunt ex ante diem Nonas Iunias
vsq₃ ad pridie Calend. Sept.*

Vique tamen ferè alteram præpositionem de-
siderat:

lib. 7. *Idem in Verr. Maximis in laudibus vsque ad sum-
mam senectutem summa cum gloria vixit.*

Terent. Eunuch. Ex Aethiopi: est vsq₃ hac.

lib. 1. *Cic. de Nat. deor. Vsque à Thalete enumerasti sen-
tentias Philosophorum.*

Nisi præponatur nominibus oppidorum.

lib. 6. *Cic. in Verr. Sacerdotes vsque Ennam profecti sunt.
Ter. Adolph. Miletum vsque obsecro.*

CONSTRUCTIO

Aduerbij.

NOMINATIVVS POST

Aduerbium.

EN, Ecce, nominandi, seu accusandi casum ad-
mittunt.

lib. 6. *Cic. pro Deiot. En crimen, en causa. Plaut. Amph.*

lib. 2. *En tectum, en tegulas, en obductas fores. Cic. in Verr.*

*Ecce noua turba, atque rixa. Idem de Fin. Ecce miserum
hominem, si dolor summum malum est.*

APPENDIX

Tertij generis.

ad Att. *Apponitur & Dativus tibi, non sine lepore, Cic. Cum
lib. 2. hac maxime scriberem, ecce tibi.*

GENITIVVS POST

Aduerbium.

Satis, abundè, affatim, parum, instar, par-
tim,

LIBER II.

tim, ergò pro causa, genitium casum postulant. *Bel. Mas.*
 Ter. Phor Satis iam verborum est. Cic. de Clar. Pla. 7.
 to mihi vnus instar est omnium. Liu. Victoria naualis
 ergò, in vnam diem supplicatio decretæ est.

ADVERBIA SUPERLATIVA.

Item aduerbia superlatiuà à nominibus or-
 ta.

Cic. de Cla. Maximè omnium nobilium Græcis lite- *lib. 13.*
 ris studuit. Idem ibidem: Sæpissimè audio illum om-
 nium fere oratorum Latine loqui elegantissimè.

ADVERBIA LOCI.

Vbi, vbinam, vbicunque, vbiuis, quouis, quo-
 quo, nusquam, genitios Terrarum, Gentium e-
 leganter adiungunt.

Cic. Att. Quid ageres, vbi terrarum esses, ne suspica-
 bar quidem. Terent. Adelph. Fratrem nusquam in- *Lib. 2.*
 uenio gentium.

Dicitur & longè gentium.

Cic. Att. Tu longe gentium abes.

Huc spectant aduerbia Eò, Huc.

Liu. Eò consuetudinis adducta res erat, vt quocunque *Bel. Pü. 5.*
 noctis temporis sibilo dedisset signum, porta aperiretur.

Senec. Eò scelerum peruentum est, vt parricide pater *lib. 5. Cæ.*
 adsit. Curt. Huc enim malorum ventum est, vt verba *Lib. 7.*

mea eodem tempore, & Alexandro excussem, & Anti-
 phani.

Pridie, & Postridie.

Pridie, & postridie, & genitium, & accusati-
 uum casum petunt.

Cic. Att. Pridie eius die iuenis. Idem Appio: Pri- *Lib. 11.*
 die *lib. 3.*

GRAM. INSTIT.

Bel. Ga. 1. die nonas Iunij cum essem Brundusij, &c. Cæsar. Post die eius diei prasidio utrisque castris quod satis esse visum est, reliquit. Cic. Att. Post idie ludos Apollinares.

DATIVVS POST

Aduerbiu.

Quædam dandi casum petunt more eorum, unde deducuntur, vt: congruenter, conueniente: que natura viuere: licere conuenienter rationi. Obuiam alicui ire, procedere, prodire. Nam congruens, conueniens obuus datiuo gaudent.

Lib. 7.

Cic. de Finibus Non quero quid dicat, sed quid conuenienter rationi possit, & sententia suadere. Idem:

Phil. 2.

Cæsar ex Hispania redeunti obuiam longissime processisti. Plin. Platoni sapientia antistiti Dionysius vit-

li. 7. c. 30.

ratam nauem misit obuiam.

ACCUSATIVVS POST

Aduerbiu.

Propius, proximè, accusandi casum exigunt.

Phil. 10.

Cic. epist. ad Oct. Cur castra longius aduersariorum castris, & propius urbem mouentur? Idem in M. Ant. Brutus operam dat, vt cum suis copijs quam proximè Italiam sit.

Abhinc.

Abhinc, verbis præteriti temporis iunctum, Accusatiuum seu Ablatiuum postulat.

Lib. 4.

Cic. in Verr. Horampater abhinc duos, & viginti annos.

L I B E R I I.

annos est mortuus. Idem pro Quint. Quo tempore?
abhinc annis quindecim.

A B L A T I V V S P O S T
Aduerbiū.

Comparatiua ablatiuo gaudent.

Cic. 2. de Inuent. *Lacryma nihil citius arefcit.* Idem ^{Lib. 1.}
ad Curion. *Nemo est, qui tibi sapientius suadere
possit te ipso.* Ter. Hecyr. *Dies triginta, aut plus eo,
in nauis fui.* Idem Heaut. — *annos sexaginta na-
tus es aut plus eo, ut conjicio.* Plin. *Minus qui quen-* ^{lib. 15. c. 15}
*nio est, quod prodire, que vocant laurea, non ingrata
amaritudinis.*

A P P E N D I X
Primi generis.

Plus, amplius, minus, modo ablatiuum
habent, vt docent allata exempla.

Modo sine casu ponuntur, sed subau-
ditur coniunctio, quam.

Ter. *Homini misero plus quingentos colophos infre-*
git. Cæsar. *In eo pralio non amplius ducentos milites* ^{Adelph.}
desiderauit. ^{3. Bel. Cæ.}

Videntur & nominandi casus cum
his aduerbijs iungi, cum à verbis pende-
ant.

Cæsar. *Eo die milites sunt minus septingenti deside-* ^{7. Bel. Ga.}
rati. Idem: *Naues amplius octingenta vno erant vi-* ^{bel. G}
sa tempore. ^{lib. 5. a.}

A D-

G A M M. I N S T I T.
A D V E R B I A L O C I.

Aduerbia, quibus interrogamus, sunt hæc: Vbi,
vnde, quo, quorsum.

Hic, istic, illic, &c.

Ad interrogationem Vbi redduntur hæc:
Hic, istic, illic, ibi, inibi, ibidem, alibi, alicubi,
vbique, vtrobique, vbilibet, vbiuis, vbicunque,
passim, vulgò, intus, foris, nusquam, longè, per-
egrè.

Item, suprà, subter, infrà, antè, pòst, extrà, cùm
fiunt aduerbia.

Lit. 6. Cic ad Torquatum. *Nemo est, quin vbiuis, quam
ibi, vbi est, esse malit.*

Hinc, istinc, &c.

Ad vnde reddentur hæc: Hinc, istinc, illinc,
inde, indidem, aliunde, vndelibet, vndeuis, vnde-
que, vndecunque, vndequaque, alicunde, vtrin-
que, eminus, cominus, supernè, infernè, peregrè,
intus, foris.

Terent. Heaut. *Vide ne quòd hinc abeas longius.*

Huc, istuc, &c.

Ad Quo redduntur hæc: Huc, illuc, istuc, eò,
eodem, i lo, aliquo, aliò, neutro, vtroque, quo-
que, quocunque, quovis, quolibet, intrò, foras,
peregrè, longè, nusquam.

Ter. Hec. *Abi Parmeno intra, ac me venisse nuncia.*

Hac, istac, &c.

Ad Quà redduntur hæc: Hac, istac, illac, ali-
qua, qualibet, quacunque.

Ter. Eunuch. *Plenus sum rimarum, hac, illac per-
fluo.*

Hor.

LIBER II.

Horsum, istorum, &c.

Ad quorsum, id est, quem locum versus, red-
duntur hæc: Horsum, istorsum, illorsum, alior-
sum, deorsum, sursum, dextrorsum, sinistrorsum,
leorsum, prorsum, rursus, introrsum, vel intror-
sus, retrorsum, vel retrorsus, quoquoersum, vel
quoquoersus.

Ter. Phor. *Horsum pergunt. Idem Eunuch. Sex ego
te totos Parmeno hos menses quietum reddam, ne sur-
sum, deorsum cursites.*

Vt, pro Postquam, Quomodo.

Vt pro Postquam, indicatiuum petie.

Cic. Att. *Vt ab vrbe discessi, nullum prætermisi diem, lib. 7.
quin aliquid ad te litterarum darem.*

Item pro quomodo, cum quadam admira-
tione.

Idem ad eundem, *Cneus noster, ò rem miseram, & in- lib. 7.
credibilem, vt totus tacet? Terent. Lunuch. Vt falsus
est animi.*

Vt,

Post has voces: Adeo, ita, sic, tam, talis, tantus,
tot, ferè nunquam ponitur Quod, sed Vt, cum
subiunctiuo.

Cic. pro. Rab. *Adeone hospes huiusce vrbis, adeone i-
gnarus es disciplina consuetudinisq, nostra, vt hæc ne-
scias. Idem i. Tusc. non sum ita hebes, vt ista dicam.*

Antequam, tum indicatiuis, tum coniunctiuus
iungitur.

Ter. Andr. *Experiri omnia certum est, antequam
per-*

GRAM. INSTIT.

pereō. Cic. pro Mur. *Antequam pro Murena dicere instituo, pro me ipso pauca dicam.* Idem in M. Ant. *Antequam de Rep. P. C. dicam ea, qua dicenda hoc tempore arbitror. exponam vobis breuiter consilium & profectiois & reuersionis mea.*

Priusquam.

Priusquam iisdem modis gaudet.

- Phil. 1.* Cic. in Ant. *Priusquam de Rep. dicere incipio, pauca quarum de hesterni M. Antonij iniuria.* Idem Milo. *Præclare vixero si quid mihi acciderit, priusquam hoc tantum mali videro.* Salust. *Priusquam incipias, Bel. Cat. consulto: & vbi consulueris, mature factō opus est.*

Ne, vetandi.

Ne subiunctiuum petit, cum aliquid prohibemus.

- Bel. Pñ. 10* Ter. Eunuch. *Ne post conferas culpam in me.* Liu. *Ne tot annorum felicitatem in vnius horæ dederis discrimen.*
 Petit & imperatiuum, maximè apud poetas.
Lib. 7. Plaut. *Persa, Abi, ne iura satis credo.* Virg. *Ne fugitè hospitium, ne uè ignorete Latinos.*

Næ.

Næ, hoc est, profectio, pronomiuis præpositum, indicatiuum vel coniunctiuum petit.

- Phil. 2.* Ter. Adolph. *Næ ego homo sum infelix.* Cic. in Ant. *Næ tu si id f. cisses, m. lris famæ tuæ consulisses.* Idem Tusc. *Næ ille vir sapiens latius ex his tenebris in lucem illam excefferit.*

Pers.

L I B E R I I.

Per, Perquam, &c.

Per, Perquam, sanè, valdè, oppidò, inprimis
cum primis, apprimè, admodum, vehementer, &
alia id genus ferè positiuis gaudent.

Cic. de Fin. *Hæc quidem est perfacilis & perexpedita* lib. 3.
defensio. Idem de Orat. *Quod mihi quidem perquam* Lib. 2.
puerile videri solet. Idem ad Terent. *Sin ad nos per-* Lib. 14.
tinerent, seruirent, præterquam oppido pauci. Idem in
Verr. *Philodanus erat inprimis inter suos copiosus.* lib. 3.
Idem in eundem. C. *Mastius homo cum primis hone-* Ibidem.
stus.

Quam, affectibus seruiens.

Quam, cum admirationi, commiserationi, at-
que interrogationi cum admiratione permittæ
seruit, positiuis iungitur, vt, *Quam multi auaritia*
student. Heu quam fallaces sunt hominum spes, quam
inanes cogitationes.

Cic. de Ami. *Quam multa, quæ nostrâ causa nun-* lib. 12. & 13.
quam faceremus. facimus causa amicorum. Quint.
Quam multa, imo penè omnia tradit Varro.

Quam, pro Quantum.

Quam, pro Quantum, positiuis præponitur. lib. 7.

Cic. Trebatio: *Quam sint morosi qui amant, vel ex*
hoc intelligi potest. Quam gratum hoc munus fore pa-
tri tuo arbitraris? Nescis quam sint stulti, qui suis cu-
piditatibus seruiunt.

E X C E P T I O.

Quam, pro Quantum, cum verbo Possum iun-
ctum, superlatiuis adiungitur.

Cic. Cat. *Quam potui maximis itineribus ad* lib. 5.
Ama-

GRAM. INSTIT.

Amazam exercitum duxi.

lib. 2. Idem de natu. deor. *Aues nidos construunt, eosque quàm possunt mollissimè substernunt.*

Quàm vt.

Lib. 3. Quàm vt, eleganter comparatiua sequitur. Cic. de Orat. *Hoc altius est, quàm vt nos humiliati suspicere possimus.*

Quam, pro valdè.

Quàm pro valdè, superlatiuis elegantissimè adiungitur.

lib. 3. Cic. Valer. *Vehementer te rogo, vt cures, vt ex hac commendatione mihi Cuspius quàm maximas, quàm primum, quàm sapissimè gratias agat.*

Tam, quàm.

Tam & quàm, positiua frequentissimè, superlatiua rarius, comparatiua rarissimè copulant.

Cic. in Orat. *Nemo Orator tam multa, ne in Græco quidem otio scripsit, quàm multa sunt nostra. Salu. Quàm quisque pessimè fecit, tam maximè tutus est. Ter. Heaut. Namque adolescens quàm minima in spe situs erit, tam facillimè patris pacem in leges consiciet suas. Cic. pro Deiot. Per dexteram te istam oro, quam regi Deiotaro hospes hospiti porrexisti: istam inquam, dexteram, non tamen in bellis, & in praelijs, quam in promissis & fide firmiorem.*

Ponitur interdum, Tam, separatim cum superlatiuo.

Phil. 12. Cic. in Ant. *Nondum erat vestris tam grauissimis, tamque multis indicijs ignominijque concisus.*

ADVER-

LIBER II.

ADVERBIA IN VM.

Aduerbia in VM, positiuus gaudent: vt parūm, multum, nimum, tantum, quantum, aliquantum.

Cic. Att. *Parum firma sunt quæ de fratre meo scribis.* Lib. 10.

Idem in Rull. *Socer huius vir multum bonus est.* Idē Lib. 2.

de Fin. *In rebus æperissimis nimum longi sumus.*

ADVERBIA O FINITA.

Paulò, nimitò, aliquãtò, tantò, eò, quò, multò. Hoc pro tanto comparatiuo adhærent.

Cic. de Offic. *Quanto superiores sumus, tanto nos lib. 5.*

submissius geramus. Cic. de Amic. *Nec vero corpori*

solum subueniendum est, sed etiam menti, atq; animo

multo magis. Planc. Ci. *Certe hoc maius habes testi- Lib. 18.*

monium amoris mei, quò maturus tibi quam cæteris

consilia mea volui esse nota. Luceius Cic. *Ego valeo si- lib. 5.*

cut soleo, paulò etiam deterius quam sol. o.

APPENDIX

Primi generis.

Multò etiam superlatiuus additit.

Cic. in Verr. *Cum omnis arrogantiã odiosa est, illa in- Lib. 2.*
genij, atque eloquentiã multò molestissima.

Item longe pro valdè.

Cic. in Bruto. *longe post natos homines improbissimus*

C. Seruilius, sed per acutus, &c.

Facilè, cum *sine dubio, sine controuersia*

significat, superlatiuus gaudet, aut iis, quæ

eorum vim habent.

Q 2

Idem

GRAM. INSTIT,

Idem pro Rabir. posth. *Virum vnum totius Graciæ facile doctissimum Platonem in maximis periculis, insidijsque versatum esse accepimus.* Idem pro Sext. Nō solum sui municipij, verum etiam eius vicinitatis facile primus. Idem pro Clu. *Regionis illius & vicinitatu, virtute, existimatione, nobilitate facile princeps.* Quin. *In affectibus verò cum omnibus mirus, tum in ijs, qui miseratione constant, facile precipuus.*

INTERIECTIONIS
CONSTRUCTIO.

O.

O Tribus casibus adiungitur. Nominandi,
Ter. Phor. *O vir fortis atq; amicus.*
Accusandi.

Cic. Ter. *O me perditum, o me afflictum.*

lib. 14.

Vocandi.

Ter. Andr. *O Daue, itane contemnor abs te?*

Heu, prò.

Heu & Prò modo nominandi, vel potius vocandi casum postulant.

lib. 6. Virg. *Heu pietas: heu prisca fides.* Livi. *Tantum*
Bel. Pii. 2. *(prò dolor) degenerauimus à parentibus nostris.* Modo
Phil 7. accusandi. Cic. in M. Anton. *Heu me miserum, cur*
lib. 5. *Senatum cogor, quem semper laudavi, reprehendere?*
Idem Verr. *Prò Deum, hominumque fidem.*

Hei, ve.

LIBER II.

Hei, Ve.

Hei, Ve, Datio gaudet.

Terent. Heaut. Hei misero mihi. Idem Andr. Ve mi-
sero mihi.

APPENDIX

Primi generis,

Hei interdum vocatio additur.

Plaut. Hei Megalore haud decorum facinus tuis factis *Aulul.*
facis.

CONIUNCTIONIS

constructio.

Coniunctiones copulatiuæ, & disiunctiuæ,
cum ad idem verbum referuntur similes ca-
sus connectunt.

Cic. in Ant. *Qui non doleat interitum talis viri & ci-* *Phil. 12.*
uis. Salust. *Diuitiarum, & formæ gloria fluxa, atque* *Bel. Cat.*
fragilis est. Cic. de Senect. *Quid de pratorum viridi-*
tate, aut arborum ordinibus, aut vinearum, oliuero-
rumq; specie dicam?

Quam, Nisi, An, Præterquam.

Quam, Nisi, An, Præterquam, eosdem itidem
casus copulant.

Cic. Att. *An existimas ab vno malle me legi, probari-* *Lib. 3.*
quequam à te? Idem pro Sest. *Quem vnquam Sena-*
tus ciuem, nisi me, nationibus exteris commendauit?
Idem de Orat. *Refert etiam qui audiant, Senatus,* *Lib. 3.*
an Populus, an Iudices. Idem in Cat. *Pro tantis rebus* *Inu. 3.*
nullum à vobis premium postulo præterquam huius

GRAM. INSTIT.

diei memoriam sempiternam.

EXCEPTIO.

Aliquando huic constructioni certa dictionum proprietates obstat: vt, *Fui Romæ, Athenis. Aut Brundisii, aut Sulmone mortuus est. Emistine librum ce- tuisse, an minoris? Malim Panormi, quam Syracusis esse.*

Etsi Tametsi, Quauquam.

Etsi, Tametsi, Quauquam, in principio statim sententiæ indicatiuum postulant.

lib. 1.

lib. 10.

Cic. pro Mil. Etsi versor iudices, &c. Idem Lent. Tametsi nihil mihi fuit optatius. Idem Plin. Quauquam gratiarum actionem à te non desiderabam

Alibi etiam subiunctiuum admittunt.

Lib. 1. c. 3.

Quin Cadi verò dicentes, quauquam receptum su- & Chrysippus non improbet, minimè velim.

Etiamsi, Quamuis, Licet, Vt, pro Quamuis.

Etiamsi, Quamuis, Licet, Vt, pro Quamuis, subiunctiuo gaudent.

Phil. 2.

Cic. de Amic. Omnia breuia tolerabilia esse debent, etiamsi maxima sint. Idem in Ant. Homines quamuis in rebus turbidis sint, tamen si homines sunt, interdum animis relaxantur. Idem post Redit. in Sena. Parvus vester consensus de salute mea fuit, vt licet corpus abesset meum, dignitas in patriam reuertisset. Idem pro Quint. Vt summa haberem cetera, temporis quidem certè vix satis habui.

Ne

LIBER II.

Ne Causalis.

Causalis coniunctiuum amat.

Ter. And. *Hei vereor, ne quid Andria apportet ma-* Lib. 1.
li. Idem Eunuch. — nunc metuo fratrem, ne intus Lib. 14.
fit. Idem And. — tum autem hoc timet, ne se de-
seras.

Vt, pro Ne.

Vt post verba Vereor, Timeo, Metuo, eleganter
ponitur pro Ne.

Ter. Phor. *At vereor, ut placari possit. Cic. de Orat.*
Sed illa duo Crasse vereor, ut tibi possim concedere. Lib. 1.
Idem ad Ter. *Omnes labores te excipere video, ti-*
meo ut sustineas. Ter. Andr. Perij, metuo ut substat Lib. 14.
hospes.

Ne non, pro Ne.

Post eadem verba, Ne non, etiam pro Ne po-
nitur.

Cic. Att. *Si manet, vereor ne exercitum firmum ha-* Lib. 7.
bere non possit. Ad eundem. Timeo ne non impetrem. Lib. 9.
Idem pro Milone: *Cur igitur hos manumisit? me-*
zuebat scilicet ne indicaretur: ne dolorem perferre non
posset.

A P P E N D I X

Primi generis.

Si tertiam addideris negationem, te

omni metu liberum significabis.

Idem in Verr. *Non vereor ne hoc officium meum* Lib. 2.
Seruilio non probem, hoc est: Non dubito, quin hoc
officium meum P.S. sim probaturus.

GRAM. INSTIT.

Vt ne, pro Ne.

Vt ne, peruenitè ponitur pro Ne.

lib. 3. Cic. in Verr. *Impetrant, vt ne iurent.* Idem ad Q.
lib. 3. Fra. *Opera datur, vt iudicia ne fiant.* Idem Brut. *Vt*
lib. 13. *ne quid meorum tibi esset ignotum, animaduerti te*
operam dare.

Ni, nisi, Si.

Ni, nisi, Si, tum indicatiuum, tum coniuncti-
uum amant.

Ter. And. *Mirum ni domi est.* Idem Phor. *Ni*
nosssem causam, crederem vera hunc loqui. Cic. in
Verr. *Ni restituissem statuas, vehementer his minaba-*
tur.

Nisi.

Idem de amic. *Ortum quidem amicitie videtis*
nisi quid adhuc fore vultis. Ibidem: *Nisi immorta-*
litatem optare vellet, quid non est adeptus, quod ho-
mini fas esset optare?

Si.

Ter. And. *Si illum reliquo eius vitæ timeo: sin*
opitator, huius minas. Ibid. *Si id facis, hodie postre-*
num me vides. Cic. Att. *Si hortos inspexeris, dede-*
lib. 13. *ris mihi, quid ad te scribam: si minus, scribam tamen*
aliquid. Idem ad eundem: *Expeditus facito vt sis, si*
lib. 2. *inclamâro, vt accurras.*

Quòd, causalis.

Quòd, cùm causam, ac rationem reddit, tam
Indicatio, quàm coniunctiuo gaudet:

Cic. Att. *Fecisti mihi per gratum, quod Serapionis*
librum ad me misisti. Idem ad eundem, *Vti-*
nam

LIBER II.

nam illum diem videam, cum tibi gratias agam, quod Lib. 9.
 me viuere coegisti. Ad eundem: Admiratus sum,
 quod ad me tua manu scripsisses. Idem de Diu. Ve-
 ritus autem illud Catonis admodum scitum est, qui mi-
 rari se aiebat, quod non videret aruspex, aruspicem
 cum videret.

APPENDIX

Primi generis.

Verbum videor, coniunctionem Quod
 refugit, Ne ergo dixeris, *Videtur mihi*
 quod sum doctus, quod es doctus, quod ille est vir do-
 ctus: sed videor mihi esse doctus. *Videris mihi esse do-*
ctus: Ille sibi videtur esse vir doctus.

Et numero multitudinis eodem modo.
Videmur nobis esse docti. Videmini vobis esse docti. Illi
videntur esse viri docti.

Cic. Att. *Amens mihi esse videor.* Idem ad eun- lib. 9.
 dem: *Relegatus mihi esse videor, posteaquam in For-* Lib. 2.
mano sum. Idem in M. Ant. *Ne scio quid turbatus* Phil. 2.
mibi esse videris. Ter. And. *Subtristis visus est esse a-*
liquantulum mihi. Att. Cic. *Sol excidisse mihi è mun-* In. epi. ad.
da videtur. Liu. *Nati tibi P. Corneli cum ex alto Afri-* Att. 8.
cam onspexeris, ludus & iocus, fuisse Hispaniæ tua Bel. Pii. 8.
videbuntur.

Quia.

Quia pro Quod, vtrumque modum admittit.
 Cic. de Amicitia: *Recordatione nostra amicitia*
sic fruor, vt beatè vixisse videar, quia cum Scipione Lib. 13.
vixerim. Idem de Finib. *Neque quisquam*
 est,

GRAMM. INSTIT.

Lib. 6. *est, qui dolorem ipsum, quia dolor fit, amet. Idem in Verr. Quarta autem est vrbs: quæ quia a postrema adificata est, Neapolis nominatur.*

Aliæ præterea sunt particulae, quarum vsus ipse optimus magister, te sine tædio progrediente tempore docebit.

DE FIGVRATA
CONSTRUCTIO.
ne.

O Ratio tres virtutes habere debet, vt Emen- data, vt Dilucida, vt Ornata sit: quibus vir- tutibus totidem vitia contraria sunt. Nam emen- datæ Barbaræ, Dilucidæ obscura, Ornatae inorna- ta aduersatur.

BARBARAE ORATIONIS
Vitia.

Duo sunt vitia, quibus oratio barbara, atque rustica efficitur, Solæcismus, & Barbarismus: quæ, qui purè, ac emendatè loqui volet, ^{anni} contentione, velis, vt ita dicam, remisquæ rugiet.

QVID SIT SOLOECISMVS, ET
quot modis fiat.

Solæcismus, Constructionis atque emen- datæ orationis, de qua hæctenus egimus, hostis

LIBER II.

hostis infestissimus, est, vitiosa partium orationis compositio.

Is fit quatuor modis, Adiectione, cum aliquid orationi contra præcepta Grammaticæ adijcitur, vt:

Scribo cum calamo, Eudo cum pila.

Detractione, cum aliquid eodem modo detrahitur, vt:

Eo forum, Redeo agro, Ne hoc fecit, pro, Ne hoc quidem fecit.

Transmutatione, cum partium orationis ordo turbatur, vt:

Quoq, ego, Enim hoc voluit, Autem non habuit.

Immutatione, cum pars vna orationis pro alia ponitur, vt:

Stulti graue ferunt res aduersas.

Graue pro grauiter, nomen pro aduerbio.

Fiunt Solœcismi etiam per cæteras orationis partes. Item per ea quæ cognata sunt, id est, eiusdem generis, ac partis, vt:

Eo intro. Sum intro. Quid hic agis? quãdo huc venisti?

Scripsit ne Cicero hanc orationem, aut Hortensius?

Aut pro An. Non feceris cuiquam iniuriam, pro Ne,

Eo apud forum.

Denique fiunt, & per ea, quæ partibus orationis accidunt:

Per genera, vt:

Sapientes lato fronte res aduersas ferunt.

Per casus, vt:

Quis? Roma. Venio Brnusus.

Per

GRAMM. IN STIT.

Per numeros.

Si vnum ad te vocans, dicas, Venite.

Per personas: si quempiam honoris causa ita alloquaris:

Sedeat, Accedat: pro Sede, accede.

Per modos, vt:

Peto à te, vt mihi opem feras.

Per genera verborum, vt:

Mox redeam, pro redibo, ponitur enim actiuum proneutro.

A P P E N D I X.

lib. 1. c. 5.

FVerunt, vt ait Quint. qui adiectionis vitium Pleonasmum: Detractionis Eclipsin, Transmutationis Anastrophen appellarint, negantes hæc vitia species esse Solæcismi.

Q V I D S I T F I G V R A T A

Constructio.

CVm apud viros doctos, & qui purè loquendi laude floruerunt, aliquid legerimus, quod Grammaticorum legibus repugnare videatur, non continuò exiltimabimus eos Solæcismum fecisse: cum ipsorum Autoritate, testimonijsque soleant Grammatici ipsi sua præcepta confirmare. Nam sunt quædam, quæ faciem quidem Solæcismi habent, vitiosa tamen non sunt. Hoc nouum loquendi genus, Figura verborum, aut fermōnis, aut orationis, siue, vt Græci loquuntur,

LIBER II.

tur, σχῆμα λέξεως Schema lexeos appellatur. Est enim Figura, noua loquendi ratio à trito & vulgari sermone remota, quæ ferè ratione aliqua nititur.

ENALLAGE.

ENallage figura est, cum pars vna orationis pro alia ponitur.

Cic. Att. *Quam turpis est assentatio, cum venire ipsum turpe sit nobis.* Idem ad eundem: *Philotimus non modo nullus venit, sed ne per litteras quidem aut per nuntium certiozem facit me.* Ter. Andr. *Ita factio opus est.*

Sunt & alia nomina, quæ pro aduerbijs ponuntur, vt recens, sublime, frequens.

Sueton. *Inde Romam recens conditam cum magna clientum caterua commigrauit.* Cic. *Eaque sunt a quibus fuerant sublime fixa, sunt humi inuenta.* Idem *Venio in senatum frequens.*

Sic Toruum, horrendum, & alia id genus apud Poetas.

Nomen interim loco interiectionis indignantis ponitur.

Cic. *Que ualium fuit ista amentia?*

In Cat. 4.

Contra aduerbium, aliquando partes nominis agit:

Plaut. *Benè sit tibi.* Cic. *Malè sit Antonio, si quidem*

Mene.

Butrotijs molestus est.

Ad Att.

Verbum, loco interiectionis blandientis.

lib. 5.

Cice-

GRAM. INSTIT.

Cicero: *Amabo te incumbere in eam rem, & ad me scribere.*

Fit etiam Enallage per attributa partium orationis.

Per casus.

Cic. pro Sext. Rosc. *Duo sunt Titi Roscij, quorum alteri Capiti est cognomen.*

Per numeros.

li. 10. c. 37 Plin. *In Africa magna pars ferarum astate non bibunt inopia imbrium.*

Per modos.

Ter. Andr. *Si te aequo animo ferre accipiet, negligentem feceris.* Cic. ad Att. *Respiraro, si te videro.*

Per tempora.

Lib. 3. Idem in Ver. *Vnum ostende in tabulis aut tuis, aut patris tui emptum esse, vicisti.*

Genus genere permutatur.

li. 18. c. 35. Plin. *Nube grauida candicante, quod vocant tempestatem albam, grando imminebit: pro quam.*

Reperitur & in personis hæc permutatio, sed rarius.

Rhorm. Ter. *Si quis me queret rufus, Da: præsto est, desine.* Pro præsto sum.

Ænei. 11. Permutantur denique verborum genera. Vir. *Pictis bellantur Amazones armis, bellantur pro bellant.*

ECLYPSIS.

Eclipsis figura est, cum id, quod in oratione deest, foris omnino petendum est.

Cic.

L I B E R I I.

Cic. ad Att. *Ego si Tiro ad me, cogito in Tusculana* Lib. 13.
num.

Idem in Verr. *Ridere conuiuia, calumniari ipse Apro-* lib. 5.
nius.

Idem Att. *Quid mihi autor es? aduolone, an ma-* lib. 13.
neo?

Idem pro Planco. *Pro vno filio duo patres deprecamur.*

A P P E N D I X

Primi generis.

Hæc figura latissimè patet, & ferè per omnes orationis partes manat. Nam desideratur interdum nomen.

Cic. *Statua, quæ ad Opis, per te posita in excelsis est.* ad Att. 1.
6.

Vbi accusatiuus, ædem, vel templum, deest.

Item accusatiuum, viam, aut iter.

Idem: *Nos in castra properamus, quæ aberant biduo.* ad Att. 1. 5.

Nauem, Cic. Tir. *Nos eo die cænati soluimus.* lib. 16.

Hic accusatiuus interdum etiam adhibetur. Cæsar: *Pompeius sub noctem naues soluit.* lib. 1.
bell. ciu.

In illis, decies sestertium, centies sestertium, & id genus cæteris, ad implendam sorationem desideratur (centena millia) Nam antiqui Decies centena millia sestertium, centies centena

na

na millia sestertium dicebant, Postea v-
sus obtinuit, vt compendiosè, decies se-
stertium, centies sestertium dicerent. Nō-
nulli scriptores, maximè Poetæ compen-
diosius loquentes, decies, vities, centies
tantum dicunt: *Matt. Ducenties accepit, &*
lib. 5. tamen vixit.

Desideratur non rarò relatiuum, Qui,
Quæ, Quod, vt:

Ænei. 11. Virg. Vrbs antiqua fuit, Tirij tenuere coloni,
Deest, accusatiuus, quam.

Desideratur & infinitum esse.

Andria. Ter. Nonne id prius communicatum oportuit? Idem:
Heauton. Interemptum oportuit.

In his item, *factum volo, nollem datum, e-*
gone te visum, aut auditum velim, & cæteris
eiusdem generis, quæ crebro apud Teren-
tium aliosque auctores reperiuntur, vi-
detur item infinitum desiderari.

Participium, scriptus, eleganter tace-
tur.

Ad Q. Fr. Cic. Hoc inter cænam Tironi dictaui, ne mirere aliã
Lib. 2. manu esse.

Lib. 4. Idem: Tua manerant epistola.

Desideratur coniunctio, Etiam, non
rarò.

Ver. 2. Cic. Video non modo cæteros, sed te ipsum totidem ver-
bis edixisse.

Idem.

LIBER II.

Idem: Manliam non solum ignobilem, Verum si ne
virtute, sine ingenio.

Pro Plac.

Z E V G M A.

Z Eugma figura est, cum id, quod in oratio-
ne desideratur, è proximo assumitur, ma-
nente eodem genere, numero, casu, cæterisque
attributis.

Ci. in ult. Parad. Nulla possessio, nulla vis auri pluris,
quam virtus aestimanda est. Item pro C. Rabiriot
Virtus est, & honestas, & pudor, cum consulis esse
cogebat.

A P P E N D I C E S

Tertij generis.

Si id, quod assumitur ad orationem implendam, pri-
mum est, proto zeugma dicitur, Cic. egit pater & filius, vi 16.
tibi sponderet.

Si medium, mezozeugma, Autor ad Heren. Forma di- lib. 4.
gnitas aut morbo deflorescit, aut vetustate.

Si postremum, hypozzeugma, Cic. Mihi, & res: & con- Ad Att.
ditio placet. Lib. 12.

S Y L L E P S I S.

Syllepsis est, cum id, quod in oratione deest,
è proximo assumitur, mutato tamen genere,
aut numero, aut casu, aut aliquo è cæteris acci-
dentibus.

Ci. cin Verr. Risus populi, atque admiratio omnium Lib. 6.

H

facta

GRAM. INSTIT.

- Bel. Mac. ac̄t̄ ā est.* Liu. Nulla expeditio, nullum equestre pra-
Lib. 2. lium sine me factum est. Cic. ad Q. Frat. Ille timore,
Bel. Mac. ego risu corruui. Liu. Nemo miles Romanus magis asi-
Ibid. duus in castris vestris fuit, quam ego, fratresque mei.
 Idem: Pater, ego, fratresque mei non in Asia tantum,
 sed etiam procul ab domo Aetolice bello terra, mari,
 que pro vobis arma tulimus.

APPENDIX

Tertij generis.

Non solum fit Syllepsis per ea, quæ partibus orationis
 accidunt, sed etiam per ipsas orationis partes, obscurius
 tamen, cum eadem pars orationis, vt integra sit oratio, in-
 terim reperitur, eadem quidem voce, sed diuersa signifi-
 catione.

- lib. 1.* Iust. Proculuta deinde genibus Alexandri non mortem, sed
 vt Darij corpus sepelirent, dilationem mortis deprecantur.
 Verbum Deprecantur, priorẽ membro significat recusare:
 (Non mortem deprecantur, hoc est, non recusant) posteriorẽ
 vero obsecrare.

PROLEPSIS.

Prolepsis est, cum dictio aliqua totum signifi-
 cans præcessit, quæ rursus in partibus in-
 telligitur, neque explicatur, vt, Duo reges Ro-
 mam auxerunt, Romulus bello, Numapace.

- ab Urb. 1.* Liuius: Ita duo deinceps Reges, alius alia via, ille
Bell. Cat bello, hic pace ciuitatem auxerunt. Salust. Ex-
 et.

LIBER II.

exercitus hostium duo, vnus ab vrbe, altera Gallia obstant.

ARCHAISMOS.

Archaismos constructio est, qua prisca vetustas potissimum vsa fuit.

Ter. Eunuch. Nescio quid profecto absente nobis turbatum est domi. Idem ibidem. Eijcienda est hercule hac animi mollities, nimis me indulgeo. Plaut. Mili. Iurate te non nociturum esse hominem de hac re neminem. Cic. in Verr. Hanc sibi rem praesidio sperant futurum. Lib. 5.

HELLENISMUS.

Hellenismus est constructio, qua Graeci sermonis leges, non Latini obleruant.

Luceius ad Ci. Si solitudine delectaris, cum scribas & agas aliquid eorum, quorum consueuisti, gaudeo. Lib. 5.

Virgil. Montibus in nostris solus tibi ceteri Amyntas. Eclog. 3.

Idem: Triste lupus stabulis maturis frugibus imbreres. Ibidem.

Dulce satis humor: depulsus arbutus haedis.

Idem. Os humerasq; Deo similis.

Idem. Haec satius, latus humeros, subiecta q; colla. Aeneid. 1:

Veste super, suluiq; insternor pelle Leonis. Aeneid. 2.

H 2

DE-

GRAMMAT. INSTIT.
DE BARBARISMO.

Barbarismus est dictio aut omninò Barbara, aut Latina quidem, sed vitiosa: scripto, vel pronuntiatione.

Barbara omninò & peregrina, vt, *Perla*, pro vnione: *Auiso*, pro admoneo, & alia generiseiufdem.

Latina dictio vitiosa fit plurimis modis:

Per genera, vt *Gladia*, pro gladij.

Per numeros, vt, *Scopa*, pro scopæ: *Tritica*, pro triticum.

Per declinationem, vt, *Fames famei*, pro famis: *vasibus* pro vasis.

Per coniugationem, vt, *Stau*, pro steti: *Legebo*, pro legam. *Veneraui*, pro veneratus sum.

Diuisione, cum diuidimus coniuncta, vt, *Sylua*, *dissoluo*, *quatuor syllabarum*, pro syluæ, dissoluo, triuna.

Complexione, cum diuisa coniungimus: vt *Phaton*, pro Phaeton.

Adicctione literæ, vt *Reliquia*, *gemino*, *L*, pro simplici, *Alituum*, pro alitum. Syllabæ, vt *Dicier*, pro dici, *Mauors* pro Mars. Aspirationis, vt *Insidia*, cum scribendum sit sine aspiratione. Temporis, cum syllabæ breui, quæ vnum habet tempus, additur alterum vt fiat longa, vt *Italia*, prima longa, pro Breui.

Detractione literæ, vt *Peculi*, pro peculi. Syllabæ, vt *Temnere*, pro contemnere. Aspirationis, vt *Odie*, pro hodiè, Temporis, cum syllabæ lon-

LIBER II.

longæ, quæ duo habet tempora, vnum detrahitur vt fiat breuis, vt *Vnius affligit*, media breui, pro longa.

Immutatione, cùm litera vna aut syllaba pro alia ponitur, vt, *Olli* pro illi.

Transmutatione, cùm litera aut syllaba è suo loco in alienum transfertur, vt *interpretor*, pro interpretor.

Fiunt denique Barbarismi tenore, cum accentu alio pro alio vtimur. vt si præpositiones à suis casibus separemus, easq; tenore acuto vel inflexo pronunciemus, vt: *ad eum*, *ab illo*, *à quibus*, *circum littora*; cum graui accètu, dissimulata distinctione, simul cum suis casibus pronunciantur sint, tanquam si vna esset vox.

ADMONITIO.

Puer cùm leget apud Virgilium.

Nec spes libertatù erat, nec cura peculì.

Eslog. 11.

Aut.

Troias reliquias Danaum, atq; inuitis Achillei,

Aeneid. 2

Aut.

Alituum, pecudumq; genus sapor altus habebat.

Aeneid. 14

Aut.

At aliam fatoprofugus, Lauinaq; venit

Aeneid. 2

Littora.

Aut.

Ibidem.

Vnius obnoxam & furias Aiakis Oilei.

Cùm hæc inquam & similia leget, ne putet principem Poetarum Barbarissimum fecisse. Multa enim poetis permittuntur, quæ cæteris scriptoribus denegantur. Neque miretur si a-

GRAMM. INSTIT.

puđ M. Tullium Oratorum principem, Liberum, Sestertium, Cognoram, Norunt, aliasque id genus verborum imminutiones offenderit: neque enim barbarissimi sunt Detractione: si quidem à consuetudine certissima loquendi regula imptatum est, vt etiam oratoribus sic loqui liceret:

OBSERVAE ORATIONIS

Vitia.

Verba inusitata & à consuetudine quotidiani sermonis remota, obscuritatem & tenebras orationi afferunt, vt: Si quis *Oppido* pro *valde* dicat. *Auerruncare* Pro *auertere*.

Eandem obscurat vitium, quod à Græcis *Acyron*, à Latinis *Improprium* dicitur, vt *Sperare* pro *timere*.

Aene. 4. *Virg. Hunc ego si potui tantum sperare dolorem.*

Item ambiguitas, quæ amphibolia Græcè appellatur, idque vel in vno verbo, vt: *Taurus* animal fit, an mons, an signum in cælo, an nomen hominis, an radix arboris, nisi distinctum, non intelligitur. Vel in sermone, vt *Audiui Chremetem percussisse Demeam*.

Obscuratur præterea oratio, cum sermoni deest aliquid, quod minus plenus fit, *μειωσις*. *Meosin*, hoc est, Diminutionem: vel contra, cum inani verborum turba, atque copiosa loquacitate obruitur oratio, *Perissologiam* vocant.

Impeditur denique sermo quo minus dilucidus

L I B E R II.

cidus fit, si longa parenthesis interijciatur : aut si
verba confusa, permistaque longius trajiciantur.

Hora. *Namq; pila lippis inimicum & ludere crudis.* Sat. 5.
Rectus enim ordo est. *Namque pila ludere ini-* x. serm.

micum est lippis, & crudis. Quod vitium Synchy-
fis, vel Hyperbaton obscurum, hoc est, confusa,
& perturbata verborum transgressio vocatur. Si
hæc vitia vitabimus, dilucida erit oratio.

A P P E N D I X.

Cum orationis structura decori gratia varia-
tur, neglecto simplici sermonis ordine, non
vitium est, sed virtus, quæ Hyperbaton appella-
tur, id est, transgressio verborum.

Cic. pro Clu. *Animaduerti, iudices, omnem accu-
satoris orationē in duas diuisam esse partes.* In duas
partes diuisam esse, simplex erat ordo, sed durus
& incomptus.

H Y P E R B A T I A L I Q V O T
species.

H Yperbati siue transgressionis aliquot sunt
species. Anastrophe est duorum verborum
ordo præposterus, vt: *Mecum, tecum, secum, no-
biscum.* *Quibus de rebus.* Anastrophe illa, *Vrbem
quam statuo vestra est: Eunuchum quē dedisti nobis,
quas turbas dedit:* pro, *Quam urbem statuo. Quē
Eunuchum dedisti nobis,* admodum dura est.

Tmesis est, Cūm verbum compositum diui-
ditur, aliqua dictione interposita.

H 4

Cic.

GRAM. INSTIT.

Lib. 5. Cic. Att. *Permibi gratum erit, si id curaris ad me perferendum.* Idem de Senect. *Omnia memoria tenebat, non domestica solum, sed etiam externa bella.*

Eiusdem generis sunt illa: *Rem verò publicam penitus amissimus. Praclarum est pro patria regis publica mortem oppetere.*

Parentesis est brevis sensus, sermoni, antequam absoluat, interiectus.

Phi. 3.
Bel. Pñ. 2.

Cic. in M. Ant. *O praclarum custodem ovium, ut aiunt, Lupum: Livijs. Tantum, pro dolor degeneravimus à parentibus nostris.*

INORNATAE ORATIONIS
vitia.

CAcophaton est obscœnum dictum, siue id vno verbo, siue pluribus, siue de formilitarum concursu fiat.

Tapinosis est, qua rei magnitudo vel dignitas minuitur, ut: *si parricidam hominem nequam vocas.*

Tautologia est eiusdem verbi, aut sermonis iteratio. Verbi, ut: *Nam cuius rationis ratio non extat, eius rationi, ratio non est fidem habere.*

Sermonis, ut: *ibant, qua poterant: qua non poterant, non ibant.*

Vitanda est & nimia eiusdem literæ assiduitas, ut *Quidquam, quisquam, cuiquam, quid conuenit neget.*

Ab urb. 8 mo. Liu. Legati non impetrata pace, retrò domum, vnde venerant, abierunt.

Idem

LIBER II.

Pleonasmus est vitium, cum superuacuis verbis oneratur oratio, vt: *Ego meis oculis vidi*. Satis est enim, *Vidi*.

Cauendum etiam diligenter est, ne consonantes asperæ concurrant, vt S vltima cum X proxima: vt, *exercitus Xerxis*. Durior etiam fit concursus, si vtraque seipsam sequatur, vt *Ars studiosorum, Rex Xerxes*.

Vitandi & crebri vocalium concursus, quæ vastam & hiantem orationem reddunt, vt: *Baccæneæ amanissima impendebant. Viro optimo obtemperasti olim*.

Illud quoque vitium est, si multæ voces eiusdem exitus in vnum locum congerantur, vt: *Flentes, plorantes, lachrymantes, obtestantes*.

Et si verbi prioris vltimæ syllabæ sint primæ sequentis, vt: *O fortunatam, natam me consule Romanam*.

APPENDIX.

SI quando puer apud graues oratores aliquid offenderit, quod superuacaneum atque otiosum esse videatur, ne id sine causa factum esse putet. Adduntur enim interdum quædam affirmationis gratia.

Ter. Adolph. *Hiscæ oculis egomet vidi*. Virg. *Vocemque his auribus hausi*. *Aencia.*

Adduntur & alia, quæ aut Consuetudine, aut Autoritate, aut Vetustate, aut Necessitate denique excusantur.

Cic. ad Att. *Vbiterrarum esset, ne suspicabar quidem*. lib. 5.

GRAM. INSTIT. LIB. II.

- Lib. 9.* Idem ad eundem. Longè gentium abes. Adeundè.
A Brundusio nulla adhuc fama venerat. Idem de Se-
nect. Adolescentulus miles profectus sum ad Capuam.
Lib. 3. Idem in Verr. Cateri heredes adeunt ad Verrem. ad
Lib. 3. Q. Frat. Diem scito esse nullum, quo die non dicam
lib. 15. pro reo. Idem in Verr. Impetrant vt ne iurent. Idem
Marcello: Frater tuus quanti me faciat,
semperq; fecerit, esse hominem, qui
ignoret, arbitror nemi-
nem.

FINIS.

AB 754996

ULB Halle
002 420 97X

3

R

VD 17

Inches 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20
Centimetres 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

Farbkarte #13

B.I.G.

ANVELIS *La*
VARI
TATEIESV
TITVTIONE
MATICA,
SECVDVS.
SIVE
PARTIVM ORA
onstruone.
S AVCTORIS
termis.

AGRIPPINAE,
mannica, sumptibus
ni Mylij.
DC. XXIX.

